

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ 2024-2026

Τμήμα Ψυχολογίας
Πανεπιστημιούπολη Γάλλου
Πανεπιστήμιο Κρήτης
74100 Ρέθυμνο, Κρήτη
E-mail: postgradpsy@uoc.gr
URL: <https://addictions.psychology.soc.uoc.gr/>

Πίνακας περιεχομένων

1. ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ	3
2. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ	4
3. ΤΟ Π.Μ.Σ. ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ, ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ	7
α. Η σύνδεση του Π.Μ.Σ. με το πρόγραμμα σπουδών πρώτου κύκλου του Τμήματος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης	7
β. Εργαστήριο Ψυχολογίας των Εξαρτήσεων	8
γ. Η υλικοτεχνική δομή, ο εξοπλισμός και οι κτηριακές υποδομές που χρησιμοποιούνται για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ.	9
δ. Γραμματειακή υποστήριξη.....	10
ε. Εργαστήρια Υπολογιστών της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης	11
στ. Υποδομές Πανεπιστημίου Κρήτης	11
ζ. Δομές του ΟΚΑΝΑ	13
η. Ενημέρωση για την εκπαιδευτική διαδικασία.....	14
θ. Διδάσκοντες/ουσες στο Π.Μ.Σ. μέλη Δ.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π του Τμήματος Ψυχολογίας	14
ι. Όργανα του Προγράμματος.....	16
4. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΜΣ, ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΝΤΑ	18
α. Γενικά	18
β. Χρονική Διάρκεια Φοίτησης και Λειτουργίας και Μεταπτυχιακός Τίτλος	20
γ. Κριτήρια Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριών	20
5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	23
α. Οργάνωση σπουδών και προϋποθέσεις συμμετοχής	23
β. Μαθήματα και εργαστήρια.....	25
γ. Αξιολόγηση μαθημάτων, Διδασκόντων, Φοιτητών, Υποδομής Τμήματος.....	33
6. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ.....	35
7. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	40
α. Οδηγός Πρότασης Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας	42
β. Αξιολόγηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας	46
8. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ, ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΤΟΥ Δ.Μ.Σ.	48
α. Βασικές προϋποθέσεις.....	48
β. Αναστολή Σπουδών- Διαγραφή	49
γ. Χορήγηση Υποτροφιών Αριστείας	50
δ. Ακαδημαϊκή Ηθική και Δεοντολογία.....	51
9. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ.....	52

1. ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών (ΠΜΣ) **Κλινικές Παρεμβάσεις στις Εξαρτήσεις** προσφέρει εκπαίδευση και πρακτική εμπειρία στις πλέον εξελιγμένες ψυχολογικές, κοινωνικές, βιολογικές και οικολογικές προσεγγίσεις στον τομέα των εξαρτήσεων, ιδιαίτερα στην αποτελεσματική πρόληψη και θεραπεία τους.

Το πρόγραμμα σπουδών συνθέτει τη θεωρητική και εφαρμοσμένη κατανόηση των εξαρτήσεων σε ουσίες και συμπεριφορές με την πλέον τεκμηριωμένη γνώση σχετικά με την αξιολόγηση, τη θεραπεία και την πρόληψη των εξαρτήσεων. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει διαλέξεις, σεμινάρια, κλινικά εργαστήρια, ομάδες εποπτείας, πρακτική σε δομές σχετικές με τις εξαρτήσεις και αναστοχαστικές ασκήσεις που αφορούν τις μαθησιακές εμπειρίες των φοιτητών.

Η έρευνα και η διπλωματική εργασία στοχεύουν στην επέκταση της τεκμηριωμένης γνώσης όσον αφορά την πρόληψη και τη θεραπεία των εξαρτήσεων στη χώρα μας. Τα μαθήματα διδάσκονται από ένα δίκτυο κλινικών επαγγελματιών, ερευνητών και καθηγητών πανεπιστημίου οι οποίοι στοχεύουν στην αριστεία όσον αφορά τους τομείς της πρόληψης και της θεραπείας και την υποστήριξη και ενδυνάμωση των εθνικών προσπαθειών σε αυτόν τον χώρο.

Το πρόγραμμα παρέχει στους μεταπτυχιακούς φοιτητές και τις μεταπτυχιακές φοιτήτριες ουσιαστικές γνώσεις σχετικά με τις εθιστικές ουσίες, τις μορφές χρήσης και κατάχρησής τους, τις εξαρτητικές συμπεριφορές, και τη νευροβιολογική και νευροφαρμακολογική βάση για την κατάχρηση και τον εθισμό σε ουσίες. Οι εξελίξεις στον τομέα της αξιολόγησης και παρέμβασης σε άτομα και οικογένειες με προβλήματα εθισμού διδάσκονται συστηματικά, παρέχοντας τεκμηριωμένες γνώσεις σχετικά με τις νεότερες τάσεις, τις δεξιότητες στη θεραπεία, τη μείωση της βλάβης, τα προγράμματα αυτοβοήθειας και την εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης σε ολόκληρη την κοινότητα. Η οργανωμένη πρακτική με εποπτεία δίνει τη δυνατότητα αναπτυξής ικανοτήτων παρέμβασης σε οικογένειες, παιδιά και εφήβους, στη σχολική κοινότητα, την ευρύτερη κοινότητα και σε μειονοτικούς πληθυσμούς που έρχονται αντιμέτωποι με προβλήματα συμπεριφορικών εξαρτήσεων, κατάχρησης και εθισμού σε ουσίες.

2. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ

Οι εξαρτήσεις είναι ένα παγκόσμιο πρόβλημα με ποικίλες ψυχολογικές και κοινωνικές πτυχές. Αποτελεί αναμφίβολα μια κοινωνική πρόκληση που τείνει να πάρει εκρηκτικές διαστάσεις (United Nations Office on Drugs and Crime/UNODC, 2023, https://www.unodc.org/res/WDR-2023/WDR23_Exsum_fin_SP.pdf). Αφορά στα άτομα που κάνουν κατάχρηση ψυχοτρόπων ουσιών και τα άτομα με συμπεριφορικές εξαρτήσεις, και επηρεάζει την οικογένειά τους, τους εργασιακούς/εκπαιδευτικούς χώρους, αλλά και ολόκληρη την κοινότητα και κοινωνία μας. Για την αντιμετώπιση των σύνθετων προβλημάτων που σχετίζονται με τις εξαρτήσεις έχουν δημιουργηθεί υπηρεσίες και προγράμματα παρέμβασης σε πολλές περιοχές της χώρας. Η ραγδαία εξάπλωση του φαινομένου απαιτεί την άρτια μεταπτυχιακή εκπαίδευση επαγγελματιών ψυχικής υγείας, ψυχολόγων, ιατρών, και κοινωνικών λειτουργών για τη στελέχωση των υπάρχοντων υπηρεσιών, αλλά και για την καλύτερη επιστημονική μελέτη και σε βάθος κατανόηση των προβλημάτων που σχετίζονται με τις εξαρτήσεις. Σε υψηλού κύρους Πανεπιστημιακά Ιδρύματα στο εξωτερικό παρατηρείται τα τελευταία χρόνια μια ραγδαία ανάπτυξη μεταπτυχιακών προγραμμάτων στο αντικείμενο των εξαρτήσεων.

Το Π.Μ.Σ. είναι διετούς διάρκειας και ιδρύθηκε για πρώτη φορά το 2016. Σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι να προσφέρει μεταπτυχιακή εκπαίδευση με σκοπό την απόκτηση εξειδικευμένων και εφαρμοσμένων κλινικών γνώσεων στον τομέα της χρήσης, κατάχρησης και εξάρτησης ουσιών, καθώς και στις συμπεριφορικές εξαρτήσεις, υπό την ευρύτερη οπτική της δημόσιας υγείας και μέσα στο γενικότερο πλαίσιο άσκησης κοινωνικής και υγειονομικής πολιτικής. Κατά το πρώτο έτος σπουδών, περιλαμβάνει ειδικά θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα και ένα μέρος των ωρών πρακτικής άσκησης. Κατά το δεύτερο έτος σπουδών, περιλαμβάνει μεταπτυχιακή ερευνητική διπλωματική εργασία και εκτεταμένη πρακτική άσκηση σε συναφείς δομές και οργανισμούς. Αποτελεί το μοναδικό Π.Μ.Σ. στην Ελλάδα που παρέχει πρακτική άσκηση υπό εποπτεία σε εξειδικευμένες δομές στο χώρο των εξαρτήσεων.

Το παρόν Π.Μ.Σ. παρέχει μεταπτυχιακή εκπαίδευση στις κλινικές παρεμβάσεις στις εξαρτήσεις, με έμφαση στην ερευνητικά τεκμηριωμένη (evidence-based) γνώση και

πρακτική στις βιολογικές, ψυχολογικές και κοινωνικό-περιβαλλοντικές προσεγγίσεις των περίπλοκων προβλημάτων της ουσιοεξάρτησης και των συμπεριφορικών εξαρτήσεων, καθώς και την αποτελεσματική πρόληψή τους. Έρχεται να καλύψει ένα κενό στις πανεπιστημιακές σπουδές δεύτερου κύκλου μέσα από ένα πλουραλιστικό πρόγραμμα σπουδών το οποίο περιλαμβάνει τόσο ένα άρτιο θεωρητικό υπόβαθρο, όσο και ευκαιρίες για την πρακτική άσκηση των συμμετεχόντων/ουσών σε δομές σχετικές με την πρόληψη και την παρέμβαση. Ειδικότερα, κατά την φοίτησή τους οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες θα προετοιμαστούν μέσω εργαστηριακών μαθημάτων, αλλά και μέσω της πρακτικής άσκησης σε ένα ευρύ φάσμα παρεμβάσεων για τη βελτίωση των ψυχολογικών και κοινωνικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν άτομα σε δομές πρόληψης και θεραπείας/απεξάρτησης. Επιπλέον, το Π.Μ.Σ. έχει ως στόχο την καλλιέργεια δεξιοτήτων και την παροχή εργαλείων για τη διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας (τόσο ποιοτικής, όσο και ποσοτικής) στο χώρο των εξαρτήσεων, μέσα από την εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας στο δεύτερο έτος σπουδών.

Το Π.Μ.Σ. καλύπτει ένα ευρύ πεδίο θεωρητικών γνώσεων και σύγχρονων μεθοδολογικών προσεγγίσεων στο τομέα των εξαρτήσεων, ενισχύοντας την απόκτηση δεξιοτήτων, οι οποίες θεωρούνται σήμερα απαραίτητες από τους/τις επαγγελματίες παροχής υπηρεσιών υγείας για την αντιμετώπιση του ζητήματος της ουσιοεξάρτησης και των συμπεριφορικών εξαρτήσεων. Η εκπαίδευση παρέχεται μέσω μιας πλουραλιστικής διάρθρωσης και οργάνωσης των σπουδών, η οποία επιτρέπει το συνδυασμό της θεωρίας με την πράξη και την εξειδικευμένη εκπαίδευση (για παράδειγμα, μέσα από την εξοικείωση με συμβουλευτικές δεξιότητες παρέμβασης, ευκαιρίες για ανάπτυξη μιας δεοντολογικής επαγγελματικής ταυτότητας στους/στις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες, κ.λπ.).

Έχοντας ως τόσο την εφαρμογή στην πράξη, καθώς και την επαγγελματική ετοιμότητα των αποφοίτων του, το πρόγραμμα σπουδών του Π.Μ.Σ. παρέχει μια ολοκληρωμένη εισαγωγή στους ορισμούς, τον επιπολασμό, τις θεωρίες/μοντέλα και τις θεραπευτικές και προληπτικές προσεγγίσεις των εθιστικών καταστάσεων/συμπεριφορών. Μέσω της πρακτικής άσκησης και της εκπόνησης ερευνητικής Διπλωματικής Εργασίας, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες εξετάζουν κριτικά τους ορισμούς των διαφόρων τύπων εθιστικής συμπεριφοράς, εμβαθύνουν στις κυριότερες ψυχολογικές θεωρίες

που προτείνονται διεθνώς για την εξήγηση των διαφόρων τύπων εθιστικής συμπεριφοράς, αξιολογούν τις κυριότερες ψυχολογικές κλινικές και προληπτικές παρεμβάσεις που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο των διαφόρων τύπων εθιστικής συμπεριφοράς, διερευνούν συστηματικά τους παράγοντες πολλαπλής ψυχικής δυσφορίας πλαισίου και κοινωνικής δικαιοσύνης που συνδέονται με τον επιπολασμό των εθιστικών συμπεριφορών και με τις ποικίλες ατομικές/κοινωνικές αντιλήψεις για τον εθισμό, και εκτιμούν τους δεσμούς μεταξύ των μεθόδων που χρησιμοποιούνται και των τύπων γνώσης που παράγονται στο πλαίσιο της μελέτης του εθισμού. Συνολικά, το πρόγραμμα σπουδών στηρίζεται στο μοντέλο εκπαίδευσης και κατάρτισης του «επιστήμονα – επαγγελματία».

Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο

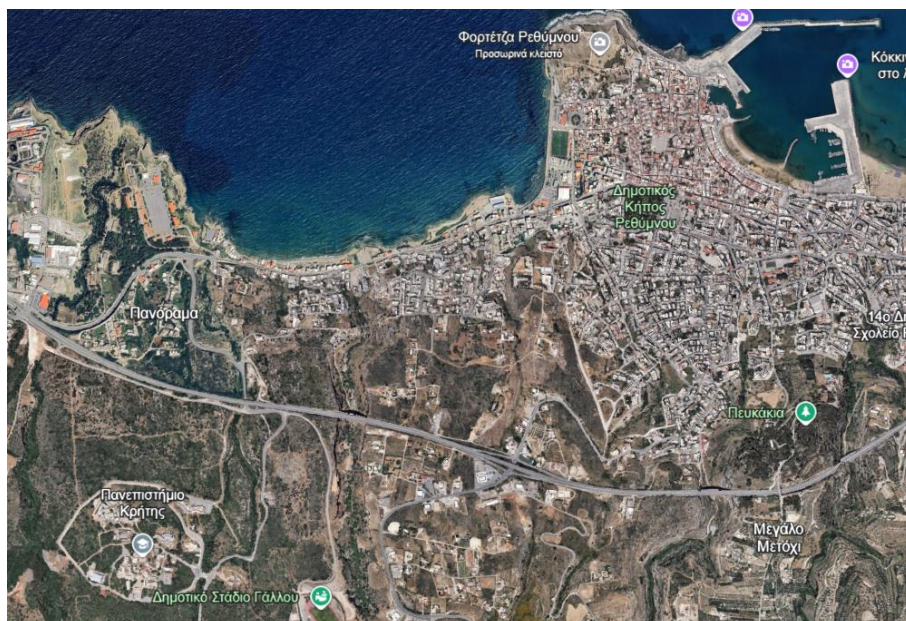
1. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1^η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31^η Αυγούστου του επόμενου έτους. Το διδακτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) πλήρεις εβδομάδες διδασκαλίας.
2. Οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης των μαθημάτων του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου, καθώς και οι ημερομηνίες των ορκωμοσιών ορίζονται με αποφάσεις της Συγκλήτου, σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό του Ιδρύματος και τις ισχύουσες διατάξεις του νόμου.
3. Οι αργίες προσδιορίζονται επακριβώς στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Πανεπιστημίου Κρήτης και παρουσιάζονται στον ιστότοπο του Τμήματος.

3. ΤΟ Π.Μ.Σ. ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ, ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

α. Η σύνδεση του Π.Μ.Σ. με το πρόγραμμα σπουδών πρώτου κύκλου του Τμήματος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Η επιστήμη της Ψυχολογίας και τα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύει το Τμήμα Ψυχολογίας έχουν να επιδείξουν εκτενές διδακτικό και ερευνητικό έργο συναφές προς το αντικείμενο των εξαρτήσεων. Τόσο οι παράγοντες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη του προβλήματος, όσο και οι τρόποι αντιμετώπισής του, ανάγονται στην ανθρώπινη συμπεριφορά, στη μελέτη και κατανόηση της οποίας συμβάλλει η επιστήμη της Ψυχολογίας και τα γνωστικά αντικείμενα της Κλινικής Ψυχολογίας, της Κοινωνικής Ψυχολογίας, της Συμβουλευτικής Ψυχολογίας, κ.ά, αλλά και στην ανθρώπινη φυσιολογία, στη μελέτη και κατανόηση της οποίας συμβάλουν οι Νευροεπιστήμες. Τα συγκεκριμένα γνωστικά πεδία θεραπεύονται επί σειρά ετών στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Ψυχολογίας, τόσο μέσα από υποχρεωτικά και επιλεγόμενα μαθήματα, όσο και μέσα από τα πιο εξειδικευμένα σεμινάρια και εργαστήρια. Επίσης, οι εξαρτήσεις ως περιοχή μελέτης και παρέμβασης, αποτελεί αυτόνομη περιοχή της επιστήμης της Ψυχολογίας (Ψυχολογία των Εξαρτήσεων).

Το Τμήμα Ψυχολογίας ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 156/1984, ΦΕΚ Α' 53/27-4-1984) και άρχισε να λειτουργεί από το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 1987-88 στο Ρέθυμνο με περίπου 40 φοιτητές/τριες. Είναι το παλαιότερο Τμήμα Ψυχολογίας που ιδρύθηκε στην ελληνική επικράτεια. Αρχικά το Τμήμα αυτό, όπως και τα υπόλοιπα πανεπιστημιακά τμήματα της πόλης του Ρεθύμνου, στεγάστηκε σε σχολικό συγκρότημα στην περιοχή των Περιβολίων. Από το Μάρτιο του 1998 μεταφέρθηκε στην νέα Πανεπιστημιούπολη στο Γάλλο που βρίσκεται περίπου 4,5 km από το κέντρο της πόλης του Ρεθύμνου.

Στο χώρο της νέας πανεπιστημιούπολης συγκεντρώνονται κατά βάση τόσο οι εκπαιδευτικές όσο και οι ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος.

β. Εργαστήριο Ψυχολογίας των Εξαρτήσεων

Το Τμήμα Ψυχολογίας έχει ιδρύσει το Εργαστήριο Ψυχολογίας των Εξαρτήσεων (<https://www.psychology.uoc.gr/ergastirio-psychologias-ton-exartiseo/>) επενδύοντας ιδιαίτερα στη μελέτη και αντιμετώπιση των εξαρτήσεων από ψυχοτρόπες ουσίες, καθώς και των συμπεριφορικών εξαρτήσεων. Για την επίτευξη των στόχων αυτών, το έργο μας στο Εργαστήριο Ψυχολογίας των Εξαρτήσεων επικεντρώνεται στην ανάπτυξη της κατανόησης των μηχανισμών, των κλινικών προεκτάσεων και των τρόπων παρέμβασης στη χρήση και την κατάχρηση ουσιών. Το κύριο ερευνητικό μας

ενδιαφέρον εστιάζεται στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι οικογένειες και οι κοινότητες αναφορικά με τη χρήση και κατάχρηση ουσιών. Τα μέλη Δ.Ε.Π. και Ε.Δι.Π. που είναι ενταγμένα στο Εργαστήριο Ψυχολογίας των Εξαρτήσεων ασχολούνται με την έρευνα στο πεδίο των εξαρτήσεων, αλλά και με τη διδασκαλία του αντικειμένου σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Τέλος, η εκπαίδευση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών υποστηρίζεται επιπλέον από τη σχετική έρευνα που συστηματικά διεξάγουν μέλη Δ.Ε.Π. και Ε.Δι.Π. του Τμήματος Ψυχολογίας στα υπόλοιπα εργαστήρια του Τμήματος, και ειδικότερα στο Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Ψυχολογίας, στο Εργαστήριο Πειραματικής Ψυχολογίας, και στο Εργαστήριο Νευροεπιστημών της Συμπεριφοράς του Τμήματος Ψυχολογίας. Το Εργαστήριο βρίσκεται στον 1^ο όροφο του κεντρικού κτηρίου της Ψυχολογίας.

γ. Η υλικοτεχνική δομή, ο εξοπλισμός και οι κτηριακές υποδομές που χρησιμοποιούνται για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ.

Δεν προβλέπονται τέλη φοίτησης για το Π.Μ.Σ. «Κλινικές Παρεμβάσεις στις Εξαρτήσεις». Επιδίωξη του Τμήματος Ψυχολογίας είναι η αυτοχρηματοδοτούμενη λειτουργία του προγράμματος. Το κόστος λειτουργίας του Π.Μ.Σ. θα καλύπτεται με αυτοχρηματοδότηση, μέσω ιδίων πόρων, οι οποίοι προέρχονται από δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις, κληροδοτήματα, πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα, ιδίους πόρους του Πανεπιστημίου Κρήτης και τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Το Τμήμα Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης προσφέρει το απαραίτητο ανθρώπινο επιστημονικό δυναμικό, μέλη Δ.Ε.Π. υψηλού επιστημονικού και εκπαιδευτικού επιπέδου, για τη στελέχωση του επιστημονικού-διδακτικού προσωπικού του Π.Μ.Σ. Ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες του Π.Μ.Σ. γίνονται και προσκλήσεις εξωτερικών συνεργατών, από άλλα ιδρύματα ή φορείς, για διδασκαλία, διαλέξεις, σεμινάρια κ.ά.

Επίσης, το Τμήμα Ψυχολογίας προσφέρει τους χώρους για τη διεξαγωγή των μαθημάτων, των εργαστηρίων, των σεμιναρίων/διαλέξεων και των λοιπών δραστηριοτήτων του Π.Μ.Σ.

Τα μαθήματα διδάσκονται στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, στην Πανεπιστημιούπολη Γάλλου στο Ρέθυμνο. Το κεντρικό κτήριο του Τμήματος Ψυχολογίας βρίσκεται δίπλα από την Κοσμητεία της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών. Το κτίριο είναι προσβάσιμο σε άτομα με ειδικές ανάγκες. Στον ισόγειο χώρο του Τμήματος Ψυχολογίας βρίσκεται η Γραμματεία του Τμήματος, που εξυπηρετεί τους φοιτητές/τριες του Τμήματος σε συνεργασία με το Κέντρο Υποδομών και Υπηρεσιών Τεχνολογιών Πληροφορικής, όπως παρουσιάζεται παρακάτω και φαίνεται και στην ιστοσελίδα του Τμήματος (<https://www.psychology.uoc.gr/>). Επίσης, απέναντι από τη Γραμματεία βρίσκεται ένα μικρό αμφιθέατρο 33 θέσεων (αμφιθέατρο Α1-2), το οποίο διατίθεται για διδακτικούς σκοπούς σε όλα τα Τμήματα της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών. Απέναντι από την κεντρική είσοδο του Τμήματος, βρίσκεται η Αίθουσα Συνελεύσεων («Αίθουσα Μαρία Χουρδάκη»), στη νότια πλευρά της οποίας στεγάζεται το Εργαστήριο Πειραματικής Ψυχολογίας.

Στο ισόγειο και στον πρώτο όροφο του κτηρίου του Τμήματος Ψυχολογίας βρίσκονται τα γραφεία μελών Δ.Ε.Π., μελών Ε.ΔΙ.Π. και του μέλους Ε.Ε.Π. του Τμήματος, όπως και το Εργαστήριο Ψυχολογίας των Εξαρτήσεων. Γραφεία μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος Ψυχολογίας υπάρχουν επιπλέον, στο ισόγειο του νέου κτηρίου της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών.

δ. Γραμματειακή υποστήριξη

Η διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ καλύπτεται από τη Γραμματεία του Τμήματος Ψυχολογίας. Οι αρμοδιότητες των μελών της Γραμματείας καλύπτουν διακριτές κατηγορίες διοικητικών υπηρεσιών όπως: α) φοιτητικά ζητήματα, β) διοικητικό μέρος της λειτουργίας του Π.Μ.Σ. και γ) ζητήματα που σχετίζονται με το διδακτικό προσωπικό (<http://www.psychology.uoc.gr/grammateia/>).

ε. Εργαστήρια Υπολογιστών της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης

Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες του Τμήματος Ψυχολογίας μπορούν να χρησιμοποιούν τις υποδομές δύο (2) Εργαστηρίων Υπολογιστών της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών:

- α) το Εργαστήριο Η/Υ Σχολής Κοινωνικών Επιστημών που στεγάζεται στο κεντρικό κτήριο της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών και
- β) το Διατμηματικό Εργαστήριο Στατιστικής & Πληροφορικής που στεγάζεται σε χώρο του κτηρίου του Εμπορικού Κέντρου.

στ. Υποδομές Πανεπιστημίου Κρήτης

Το Πανεπιστήμιο Κρήτης διαθέτει τις απαραίτητες Δομές και Υπηρεσίες για την εξυπηρέτηση τόσο των προπτυχιακών, όσο και των μεταπτυχιακών του φοιτητών/τριών:

Σημαντική στήριξη στη συνολική εκπαιδευτική και ερευνητική δραστηριότητα προσφέρουν οι υποδομές της **Βιβλιοθήκης της Πανεπιστημιούπολης Γάλλου** (<https://www.lib.uoc.gr>), η οποία θεωρείται ως μια από τις καλύτερα οργανωμένες και πλούσιες σε τεκμήρια πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες στην Ελλάδα. Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κρήτης εξασφαλίζει μέσω του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών την πρόσβαση σε πλήρες κείμενο ηλεκτρονικών περιοδικών και βιβλίων και σε βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων. Ο εξοπλισμός της Βιβλιοθήκης περιλαμβάνει προσωπικούς υπολογιστές για την πρόσβαση στις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης, εκτυπωτές, σαρωτές και φωτοτυπικά μηχανήματα και είναι διαθέσιμος 12 ώρες σε καθημερινή βάση. Επίσης, η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κρήτης παρέχει υλικοτεχνική υποστήριξη για την εκπαιδευτική μαθησιακή διαδικασία ατόμων με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (π.χ. πρόγραμμα AMELib)

Το **Συμβουλευτικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Κρήτης** (<https://skf.uoc.gr/index.php/el/>) προσφέρει σε προπτυχιακούς/ές και μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές και φοιτήτριες ψυχολογική υποστήριξη για

περιστασιακές δυσκολίες που σχετίζονται με θέματα ψυχικής υγείας και προβλήματα προσαρμογής. Το Κέντρο προσφέρει στήριξη των φοιτητών/τριών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες καθώς και οι απόφοιτοι/ες του Τμήματος Ψυχολογίας έχουν τη δυνατότητα να απευθύνονται στη **Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας (ΔΑΣΤΑ)** (<https://www.uoc.gr/studies-at-uni/dasta/dastain.html>) του Πανεπιστημίου Κρήτης, η οποία είναι υπεύθυνη για τη σωστή πληροφόρηση τους και την ανάπτυξη συνεργασιών με εξωτερικούς φορείς, συμβάλλοντας στη σύνδεση του Πανεπιστημίου και κατ' επέκταση των φοιτητών/τριών του με την αγορά εργασίας.

Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες του Τμήματος Ψυχολογίας υποστηρίζονται στις σπουδές τους και από τις υπηρεσίες που παρέχει το **Κέντρο Υποδομών και Υπηρεσιών Τεχνολογιών Πληροφορικής** του Πανεπιστημίου Κρήτης. Οι φοιτητές/τριες αποκτούν ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail), έχουν πρόσβαση στο eduportal και στο σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης του Πανεπιστημίου Κρήτης e-learn. Οι φοιτητές/τριες έχουν πρόσβαση στο ασύρματο δίκτυο, καθώς και τη δυνατότητα χρήσης της υπηρεσίας απομακρυσμένης πρόσβασης (VPN). Με την ενεργοποίηση της σύνδεσης, ο υπολογιστής του χρήστη αποκτά διεύθυνση δικτύου (IP) που προέρχεται από το δίκτυο του Ιδρύματος. Έτσι, αποκτά πρόσβαση σε όσες υπηρεσίες (ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες και περιοδικά) είναι διαθέσιμες αποκλειστικά μόνο μέσω της σύνδεσης στο εσωτερικό Πανεπιστημιακό δίκτυο.

Το **Γραφείο Διεθνών Σχέσεων** του Πανεπιστημίου Κρήτης, το οποίο έχει αναλάβει τη διαχείριση του προγράμματος κινητικότητας των φοιτητών/τριών, ενημερώνει την ακαδημαϊκή κοινότητα με σχετικές ανακοινώσεις και εκδηλώσεις. Επίσης, διαχειρίζεται τα σύμφωνα συνεργασίας που έχουν τα Τμήματα του Πανεπιστημίου με πανεπιστημιακά ιδρύματα του εξωτερικού. Το Π.Μ.Σ. «Κλινικές Παρεμβάσεις στις Εξαρτήσεις» έχει συνάψει Memorandum of Understanding (MOU) με το Rutgers University και οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες μπορούν να παρακολουθούν μαθήματα στο αντικείμενο των εξαρτήσεων που προσφέρονται από μέλη Δ.Ε.Π. του συγκεκριμένου Πανεπιστημίου.

Οι φοιτητές/τριες έχουν επίσης το δικαίωμα να απευθύνονται στον **Συνήγορο του Φοιτητή**, ο οποίος διαμεσολαβεί μεταξύ φοιτητών/τριών και καθηγητών/τριών ή διοικητικών υπηρεσιών του Ιδρύματος και γενικά φροντίζει για την τήρηση της νομιμότητας σε φοιτητικά θέματα στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής ελευθερίας και της εύρυθμης λειτουργίας του Ιδρύματος.

Επιπλέον, το Πανεπιστήμιο Κρήτης διαθέτει **Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο** που προσφέρει στους φοιτητές/τριες και τα υπόλοιπα μέλη του τη δυνατότητα δωρεάν άθλησης σε φιλικό περιβάλλον. Το Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο Ρεθύμνου βρίσκεται στο δυτικό τμήμα της Πανεπιστημιούπολης Γάλλου.

Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες του Τμήματος Ψυχολογίας μπορούν να συμμετάσχουν στις **πολιτιστικές ομάδες** που λειτουργούν στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Αξίζει να σημειωθεί ότι ειδικά οι φοιτητές/τριες του Τμήματος Ψυχολογίας έχουν διαδραματίσει έναν ουσιαστικό ρόλο στη σύλληψη και οργάνωση μιας πολιτιστικής κοινότητας με την ονομασία «**Ψυχόραμα**». Ο θεσμός αυτός ξεκίνησε το 2011 με πρωτοβουλία ομάδας από τους/τις τότε φοιτητές/τριες Ψυχολογίας, με την υποστήριξη των Διδασκόντων/ουσών και της Γραμματείας του Τμήματος. Σήμερα το «Ψυχόραμα» απαρτίζεται από διάφορες καλλιτεχνικές ομάδες (θεατρική, μουσική, χορευτική, κινηματογραφική και φωτογραφική) που πέρα από τη διασκέδαση, στοχεύουν και στον προβληματισμό για επίκαιρα κοινωνικά και ανθρωπιστικά ζητήματα.

ζ. Δομές του OKANA

Στις Δομές του OKANA (<https://okana.gr/el>), με τον οποίο συστηματικά και με επιτυχία συνεργάζεται το Π.Μ.Σ. μέχρι σήμερα, και στις οποίες διεξάγεται έρευνα αιχμής για τις εξαρτήσεις στην Ελλάδα, θα λάβει χώρα και η πρακτική άσκηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών. Με αυτό τον τρόπο η σύνδεση μεταξύ εκπαίδευσης/διδασκαλίας και έρευνας εξασφαλίζεται στο μέγιστο βαθμό για τους μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες.

η. Ενημέρωση για την εκπαιδευτική διαδικασία

Οι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες και όλοι οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να ενημερώνονται για το Π.Μ.Σ. «Κλινικές Παρεμβάσεις στις Εξαρτήσεις» από την σχετική ιστοσελίδα (<https://addictions.psychology.soc.uoc.gr>).

θ. Διδάσκοντες/ουσες στο Π.Μ.Σ. μέλη Δ.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π του Τμήματος Ψυχολογίας

Με απόφαση της Σ.Ε. η διδασκαλία των μαθημάτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) μπορεί να ανατίθεται, κατόπιν απόφασης του αρμόδιου οργάνου του Π.Μ.Σ. στις ακόλουθες κατηγορίες Διδασκόντων/ουσών, εκτός από τα Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού. Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος και:

- α) Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού. Ε.Τ.Ε.Π.) άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.).
- β) Ομότιμους/ες Καθηγητές/τριες ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.,
- γ) Συνεργαζόμενους/ες Καθηγητές/τριες,
- δ) Εντεταλμένους/ες Διδάσκοντες/ουσες,
- ε) Επισκέπτες/τριες Καθηγητές/τριες ή Επισκέπτες/τριες Ερευνητές/τριες
- στ) Ερευνητές/τριες και Ειδικούς/ές Επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών Φορέων του άρθρου 13Α. του Ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών Κέντρων και Ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,
- ζ) Επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι/ες διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

Η ανάθεση του Διδακτικού έργου του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με απόφαση της Συνέλευσης Τμήματος κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ.

Δικαίωμα επίβλεψης διπλωματικών εργασιών έχουν οι Διδάσκοντες/ουσες των περ. α) έως στ) της παρ. 1 υπό την προϋπόθεση ότι είναι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος. Με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Π.Μ.Σ. δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. του Τμήματος, που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

Οι Διδάσκοντες και Διδάσκουσες του Π.Μ.Σ. κατά την τρέχουσα ακαδημαϊκή περίοδο είναι μέλη Δ.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π., ειδικοί σε θέματα που άπτονται άμεσα του προγράμματος σπουδών του Π.Μ.Σ. Συγκεκριμένα, στη μελέτη των βιολογικών και ψυχοκοινωνικών παραγόντων επικινδυνότητας για την ανάπτυξη κάποιας μορφής εξάρτησης και στην ανάπτυξη κλινικών παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων ή προβλημάτων ψυχικής υγείας (οι κ.κ. Παναγής, Καστελλάκης, Τριλίβα, Γιοβαζολιάς, Κούτρα, Κανδύλης και Σπανάκης), στις συμπεριφορές που σχετίζονται με την υγεία και την προαγωγή της υγείας (οι κ.κ. Τριλίβα, Γιοβαζολιάς και Καραδήμας), καθώς και σε ζητήματα επεξεργασίας δεδομένων και μεθοδολογίας έρευνας (οι κ.κ. Ζαμπετάκης, Κούτρα, Τριλίβα και Τζανάκης). Τα εμπλεκόμενα μέλη Δ.Ε.Π και Ε.ΔΙ.Π. έχουν να επιδείξουν συστηματικό και πολύχρονο σχετικό έργο, όπως φαίνεται στις ερευνητικές και δημοσιευμένες εργασίες τους, οι οποίες παρατίθενται στα βιογραφικά τους σημειώματα στην ιστοσελίδα του Τμήματος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Αναλυτικά, οι διδάσκοντες/σες του ΠΜΣ είναι οι παρακάτω, αλφαβητικά, ανά θέση και γνωστικό αντικείμενο:

- Γιοβαζολιάς Θεόδωρος, Καθηγητής Συμβουλευτικής Ψυχολογίας
<https://www.psychology.uoc.gr/prosopiko/meli-dep/theodoros-giovazolias/>
- Ζαμπετάκης Λεωνίδα, Επίκουρος Καθηγητής Εργασιακής - Οργανωσιακής Ψυχολογίας <https://www.psychology.uoc.gr/prosopiko/meli-dep/leonidas-a-zampetakis/>
- Κανδύλης Γεώργιος, Μέλος Ε.ΔΙ.Π. με γνωστικό αντικείμενο «Εφαρμοσμένη Ψυχολογία» <https://www.psychology.uoc.gr/prosopiko/eidiko-didaktiko-prosopiko/kandyliis-georgios/>
- Καραδήμας Ευάγγελος, Καθηγητής Κλινικής Ψυχολογίας της Υγείας
<https://www.psychology.uoc.gr/prosopiko/meli-dep/evaggelos-karadimas/>

- Καστελλάκης Ανδρέας, Αναπληρωτής Καθηγητής Ψυχοφυσιολογίας
<https://www.psychology.uoc.gr/prosopiko/meli-dep/andreas-kastellakis/>
- Κούτρα Αικατερίνη, Επίκουρη Καθηγήτρια Κλινικής Ψυχολογίας
<https://www.psychology.uoc.gr/prosopiko/meli-dep/koytra-aikaterini/>
- Παναγής Γεώργιος, Καθηγητής Βιοψυχολογίας
<https://www.psychology.uoc.gr/prosopiko/meli-dep/georgios-panagis/>
- Σπανάκης Παναγιώτης, Μέλος Ε.Δι.Π. με γνωστικό αντικείμενο «Ψυχολογία των Εξαρτήσεων» <https://www.psychology.uoc.gr/prosopiko/eidiko-didaktiko-prosopiko/spanakis-panagiotis/>
- Τζανάκης Εμμανουήλ, Αναπληρωτής Καθηγητής Κοινωνιολογίας της Ασθένειας και των Ιατρικών Θεσμών <https://www.psychology.uoc.gr/prosopiko/meli-dep/manolis-tzanakis/>
- Τριλίβα Σοφία, Καθηγήτρια Κλινικής Ψυχολογίας
<https://www.psychology.uoc.gr/prosopiko/meli-dep/sofia-triliva/>

ι. Όργανα του Προγράμματος

Αρμόδια όργανα για την οργάνωση, διοίκηση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. είναι:

1. Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Κρήτης.
2. Η Συνέλευση του Τμήματος Ψυχολογίας.
3. Ο Διευθυντής/ντρια του Π.Μ.Σ., ο/η οποίος/α ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό, προέρχεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, κατά προτεραιότητα βαθμίδας Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) προεδρεύει της Σ.Ε.,
- β) εισηγείται τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. προς τη Συνέλευση του Τμήματος

4. Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.), η οποία αποτελείται από τον/την Διευθυντή/τρια του Π.Μ.Σ. και τέσσερα (4) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, που προέρχονται από τους/τις Διδάσκοντες/ουσες του Π.Μ.Σ, που έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό το Π.Μ.Σ. και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και ιδίως:

- α) καταρτίζει τον αρχικό ετήσιο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. και τις τροποποιήσεις του, εφόσον το Π.Μ.Σ. διαθέτει πόρους σύμφωνα με το άρθρο 84 του Ν. 4957/2022, και εισηγείται την έγκρισή του προς την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.)
- β) καταρτίζει τον απολογισμό του προγράμματος και εισηγείται την έγκρισή του προς τη Συνέλευση του Τμήματος,
- γ) εγκρίνει τη διενέργεια δαπανών του Π.Μ.Σ.,
- δ) εγκρίνει τη χορήγηση υποτροφιών, ανταποδοτικών ή μη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. και τον Κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών,
- ε) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την κατανομή του διδακτικού έργου, καθώς και την ανάθεση διδακτικού έργου στις κατηγορίες διδασκόντων του άρθρου 83 του ν. 4957/2022,
- στ) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την πρόσκληση Επισκεπτών/τριών Καθηγητών/τριών για την κάλυψη διδακτικών αναγκών του Π.Μ.Σ.,
- ζ) καταρτίζει σχέδιο για την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών, το οποίο υποβάλλει προς τη Συνέλευση του Τμήματος,
- η) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των ακαδημαϊκών εξαμήνων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την ποιοτική αναβάθμιση του προγράμματος σπουδών.

4. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΜΣ, ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΟΝΤΑ

α. Γενικά

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Κλινικές Παρεμβάσεις στις Εξαρτήσεις», λειτουργεί βάσει των ιδρυτικών κανονιστικών διατάξεων και σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4957/2022 (ΦΕΚ 141/21.07.2022, τ. Α'), όπως ισχύει.

Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. είναι οι «Κλινικές Παρεμβάσεις στις Εξαρτήσεις». Ο σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι να παρέχει εφαρμοσμένες κλινικές γνώσεις στον τομέα της χρήσης, κατάχρησης και εξάρτησης από ουσίες. Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες που θα ολοκληρώσουν το διετές αυτό Π.Μ.Σ. θα αποκτήσουν εκπαίδευση και ιδιαίτερα τις κλινικές γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται ώστε να μπορούν να εργαστούν σε Κέντρα Πρόληψης, σε Προγράμματα Απεξάρτησης και σε Δομές και Οργανισμούς όπου εφαρμόζονται παρεμβάσεις που αφορούν στη χρήση/κατάχρηση ουσιών, όπως και στις συμπεριφορικές εξαρτήσεις.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών προσφέρει μεταπτυχιακή εκπαίδευση για την απόκτηση εξειδικευμένων και εφαρμοσμένων κλινικών γνώσεων στον τομέα της χρήσης και κατάχρησης ουσιών καθώς και στις συμπεριφορικές εξαρτήσεις. Το πεδίο στο οποίο εντάσσεται είναι η ευρύτερη δημόσια υγεία και η γενική άσκηση κοινωνικής και υγειονομικής πολιτικής. Στο πρώτο έτος σπουδών, διδάσκονται ειδικά θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα και πραγματοποιείται μέρος των ωρών πρακτικής άσκησης που αφορούν σε παρεμβάσεις πρόληψης. Στο δεύτερο έτος, εκπονείται η μεταπτυχιακή ερευνητική διπλωματική εργασία και πραγματοποιείται διεξοδική πρακτική άσκηση σε συναφείς δομές και οργανισμούς. Το ΠΜΣ «Κλινικές Παρεμβάσεις στις Εξαρτήσεις» είναι το μοναδικό στην Ελλάδα που παρέχει πρακτική άσκηση υπό εποπτεία σε εξειδικευμένες δομές στον χώρο των εξαρτήσεων (Βλ. Κανονισμό, ΦΕΚ).

Το μοντέλο εκπαίδευσης και κατάρτισης που εφαρμόζεται είναι το μοντέλο του «επιστήμονα-επαγγελματία». Βασίζεται στην αντίληψη ότι οι εκπαιδευμένοι επαγγελματίες ψυχολόγοι, ιατροί και κοινωνικοί λειτουργοί με ειδίκευση στις εξαρτήσεις πρέπει να είναι γνώστες τόσο της ερευνητικής όσο και της κλινικής πρακτικής. Οι επαγγελματίες παροτρύνονται να χρησιμοποιούν την εμπειρική έρευνα

στην εφαρμοσμένη πρακτική. Συγχρόνως, ασκούνται στην αξιοποίηση των εμπειριών τους για τη διατύπωση νέων ερευνητικών υποθέσεων και για τον εμπλουτισμό του γνωστικού τους δυναμικού. Το επιστημονικό σκέλος του μοντέλου αναφέρεται στην ενασχόληση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών με την εμπειρική έρευνα. Το επαγγελματικό σκέλος δίνει έμφαση στη γνώση που είναι υποκειμενική, ολιστική και αφορά το άτομο και τα ευρύτερα κοινωνικά συστήματα που το περιβάλλουν.

Τα κύρια θεμέλια του μοντέλου «επιστήμονα-επαγγελματία», σε ό,τι αφορά την κατάρτιση και την εκπαίδευση των μεταπτυχιακών φοιτητών/φοιτητριών, είναι:

- Κατανόηση των εξαρτήσεων και του εθισμού.
- Εμπειριστατωμένη γνώση των παρεμβάσεων.
- Εφαρμογή στην πράξη.
- Επαγγελματική ετοιμότητα.

Στόχος του Προγράμματος είναι η καλλιέργεια και προαγωγή της διεπιστημονικής γνώσης και έρευνας στο πεδίο των εξαρτήσεων, ο εφοδιασμός των αποφοίτων με εξειδικευμένες γνώσεις και η προετοιμασία τους για μια επιτυχημένη επαγγελματική σταδιοδρομία. Το Πρόγραμμα παρέχει έναν ισορροπημένο συνδυασμό θεωρητικής εκπαίδευσης, ερευνητικής εμπειρίας και πρακτικής άσκησης με εποπτεία. Οι καθηγητές/τριες και οι ερευνητές/τριες που διδάσκουν είναι προσεκτικά επιλεγμένοι ειδικοί επαγγελματίες. Επιδιώκεται η αποτελεσματική πρόληψη, η πολύπλευρη υποστήριξη των παρεμβάσεων και η ενδυνάμωση των εθνικών προσπαθειών σε αυτό το πεδίο.

Πιο συγκεκριμένα, το Π.Μ.Σ. παρέχει μεταπτυχιακή εκπαίδευση στον εθισμό, με έμφαση στην ερευνητικά τεκμηριωμένη (evidence-based) γνώση και πρακτική στις βιολογικές, ψυχολογικές και κοινωνικό-περιβαλλοντικές προσεγγίσεις των περίπλοκων προβλημάτων της εξάρτησης από ουσίες και των συμπεριφορικών εξαρτήσεων, καθώς και την αποτελεσματική πρόληψη αυτών.

Κατά τη φοίτησή τους οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες προετοιμάζονται μέσω εξειδικευμένων μαθημάτων και εργαστηρίων, αλλά και από την κλινική εμπειρία μέσω εποπτευόμενης πρακτικής άσκησης, σε ένα ευρύ φάσμα παρεμβάσεων για τη

βελτίωση των ψυχολογικών και κοινωνικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν τα άτομα που απευθύνονται σε δομές απεξάρτησης. Ειδικότερα, οι απόφοιτοι/ες του Π.Μ.Σ. θα μπορούν να εφαρμόσουν ατομικές, ομαδικές και οικογενειακές παρεμβάσεις σε άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα εξάρτησης από ψυχοτρόπες ουσίες (για παράδειγμα, αλκοόλ) και συμπεριφορικές εξαρτήσεις. Επιπλέον, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες θα αποκτήσουν επαρκείς γνώσεις για τη δημιουργία, εφαρμογή και αξιολόγηση προληπτικών προγραμμάτων σε σχολεία και κοινότητες. Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες θα εκπαιδευτούν στην εφαρμογή καλών πρακτικών και δεοντολογικά ενημερωμένης κλινικής πράξης. Τέλος, θα αποκτήσουν γνώση και εμπειρία στην έρευνα στο εξειδικευμένο αντικείμενο των εξαρτήσεων, μαθαίνοντας να λειτουργούν μέσα από το πρίσμα του μοντέλου «επιστήμονα-επαγγελματία» (scientist-practitioner model).

β. Χρονική Διάρκεια Φοίτησης και Λειτουργίας και Μεταπτυχιακός Τίτλος

Το Π.Μ.Σ. απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ) στις «Κλινικές Παρεμβάσεις στις Εξαρτήσεις». Η χρονική διάρκεια φοίτησης για την απονομή του Δ.Μ.Σ ορίζεται σε τέσσερα (4) ακαδημαϊκά διδακτικά εξάμηνα πλήρους φοίτησης. Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει τουλάχιστον μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2029-2030 με δυνατότητα παράτασης, με την επιφύλαξη της ενδεχόμενης μη πιστοποίησής του κατά την περιοδική αξιολόγηση του Τμήματος.

γ. Κριτήρια Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριών

Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί/ές κάτοχοι τίτλου πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. Ψυχολογίας, Ιατρικής και Κοινωνικής Εργασίας της ημεδαπής ή ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Ο ακριβής αριθμός των εισακτέων καθορίζεται ύστερα από εκτίμηση των δυνατοτήτων του επιστημονικού προσωπικού να υποστηρίξει αποτελεσματικά το πρόγραμμα σπουδών και δεν μπορεί να υπερβαίνει το ανώτατο όριο των δώδεκα (12) μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών ανά διετία.

Η επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών για την παρακολούθηση του Π.Μ.Σ. που οδηγεί στο Μ.Δ.Ε. γίνεται κάθε δεύτερο έτος και ύστερα από δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Συγκεκριμένα, μετά από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Ψυχολογίας δημοσιεύεται με κάθε πρόσφορο τρόπο (συμπεριλαμβανομένης και της ανάρτησης στην ιστοσελίδα του οικείου Τμήματος και του Ιδρύματος) πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για επιλογή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στο Π.Μ.Σ. Στην πρόσκληση αναφέρονται τα κριτήρια, ο τρόπος αξιολόγησής τους και ο αλγόριθμος που χρησιμοποιείται μέσω του οποίου προκύπτει ο τελικός βαθμός επιτυχίας, οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων καθώς και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται. Οι αιτήσεις των υποψηφίων συνοδεύονται από τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά, σύμφωνα με την εκάστοτε προκήρυξη.

Η επιλογή των υποψηφίων γίνεται σύμφωνα με τα κριτήρια που προσδιορίζει ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης ΦΕΚ 5941 Β 12/10/2023, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.).

Η Συνέλευση του Τμήματος συγκροτεί Επιτροπή Επιλογής για την αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψηφίων. Στην Επιτροπή Επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών εκτός από μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης που συμμετέχουν στο Π.Μ.Σ. μπορούν να συμμετέχουν και άλλοι/ες συνεργαζόμενοι/ες με το Π.Μ.Σ. διδάσκοντες/ουσες μέλη Δ.Ε.Π. ή Επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο της ουσιοεξάρτησης που συνεργάζονται με το Π.Μ.Σ.

Η Επιτροπή Επιλογής οφείλει να ολοκληρώσει έγκαιρα τη διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφίων και να συντάξει πίνακα κατάταξης, προκειμένου να οριστικοποιήσει και να ανακοινώσει τον τελικό πίνακα εισακτέων. Σε περίπτωση ισοβαθμίας υποψηφίων εισάγονται στο Π.Μ.Σ. όλοι/ες οι υποψήφιοι/ες που ισοβαθμούν με τον/την τελευταίο/α επιτυχόντα/ούσα. Μετά την ανακοίνωση της απόφασης της Επιτροπής Επιλογής ακολουθεί περίοδος υποβολής ενστάσεων, εξέταση πιθανών ενστάσεων, επικύρωση της διαδικασίας από τη Σ.Ε. και οριστικοποίηση των αποτελεσμάτων. Τα αποτελέσματα αναρτώνται στη Διαύγεια και ακολουθεί πρόσκληση για εγγραφές των επιτυχόντων σε διάστημα που ορίζει η Γραμματεία του Προγράμματος με ανακοίνωσή

της. Μετά τη λήξη του διαστήματος εγγραφών ακολουθεί πρόσκληση εγγραφής επιλαχόντων/ουσών εφόσον υπάρχουν κενές θέσεις.

5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

α. Οργάνωση σπουδών και προϋποθέσεις συμμετοχής

Η χρονική διάρκεια για την απονομή του Δ.Μ.Σ. ορίζεται σε τέσσερα (4) διδακτικά εξάμηνα πλήρους φοίτησης. Κατά το πρώτο έτος, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες παρακολουθούν τα θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα που προβλέπονται και ολοκληρώνουν τον πρώτο κύκλο κατάρτισής τους. Επιπλέον, συμμετέχουν σε πρακτική άσκηση (300 ώρες) υπό την εποπτεία των διδασκόντων/ουσών του Π.Μ.Σ. Το δεύτερο έτος αφιερώνεται στην πρακτική άσκηση (1200 ώρες) και στις υποχρεώσεις που συνδέονται με αυτήν, καθώς και στην εκπόνηση της ερευνητικής διπλωματικής εργασίας.

Το σύνολο των Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) που απαιτούνται για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. ανέρχονται σε 120. Το πρόγραμμα σπουδών έχει ως εξής:

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ		Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ECTS	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ECTS
Νευροβιολογία, ψυχοφαρμακολογία και αιτιοπαθογένεια της εξάρτησης	5	Επεξεργασία ποσοτικών δεδομένων: Μέθοδοι και τεχνικές ανάλυσης	5
Εργαστήριο: Πρόληψη και προαγωγή υγείας	5	Εργαστήριο: Ποιοτική μεθοδολογία στην μελέτη των εξαρτήσεων	5
Εργαστήριο: Γνωσιακή - Συμπεριφορική θεραπεία στις εξαρτήσεις	5	Εργαστήριο: Παρέμβαση σε οικογένειες που αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της ουσιοεξάρτησης	5
Εργαστήριο: Ψυχοδιαγνωστική διατύπωση περιπτώσεων ουσιοεξάρτησης	5	Εργαστήριο: Ψηφιακές παρεμβάσεις στις συμπεριφορικές εξαρτήσεις	5
Εργαστήριο: Συνέντευξη Κινητοποίησης	5	Εργαστήριο: Ομαδικές παρεμβάσεις στις εξαρτήσεις	5
Πρακτική Άσκηση (150 ώρες)	5	Πρακτική Άσκηση (150 ώρες)	5
ΣΥΝΟΛΟ	30	ΣΥΝΟΛΟ	30
Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ		Δ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	
Πρακτική Άσκηση σε Δομές (600 ώρες)	20	Πρακτική Άσκηση σε Δομές (600 ώρες)	20
Ερευνητική Διπλωματική Εργασία	10	Ερευνητική Διπλωματική Εργασία	10
ΣΥΝΟΛΟ	30	ΣΥΝΟΛΟ	30
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ: 120			

Τα μαθήματα του κύκλου Μεταπτυχιακών Σπουδών, δύνανται να συμπεριλάβουν πέραν των παραδόσεων, διαλέξεις από προσκεκλημένους/ες Ομιλητές/τριες (βλ. και Άρθρο 3, εδάφιο 3). Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται δια ζώσης και η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική, ενώ μέρος του προγράμματος μπορεί να προσφέρεται εξ αποστάσεως, σύμφωνα με τα όσα ορίζει η παρ. 1 του άρθρου 88 του Ν. 4957/2022. Για τη διεξαγωγή των μαθημάτων με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, θα αξιοποιούνται συστηματικά οι ηλεκτρονικές πλατφόρμες υποστήριξης της μάθησης που διαθέτει το Πανεπιστήμιο Κρήτης (για παράδειγμα, e-learn), καθώς και οι πλατφόρμες σύγχρονης τηλεκπαίδευσης (για παράδειγμα, zoom). Η εξ αποστάσεως διδασκαλία δεν θα υπερβαίνει το εικοσιπέντε τοις εκατό (25%) των πιστωτικών μονάδων του προγράμματος σπουδών. Στην περίπτωση που μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια παρακολουθήσει λιγότερο από το ογδόντα τοις εκατό (80%) των ωρών διδασκαλίας ενός μαθήματος, αποφασίζει η Σ.Ε. σχετικά με την έκβαση της κατοχύρωσης του μαθήματος.

Αναφορικά με τα μαθήματα, την ερευνητική ενασχόληση (στο πλαίσιο της διπλωματικής εργασίας) και την πρακτική άσκηση που απαιτούνται για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. ισχύουν τα εξής:

- α) Κάθε διδακτικό εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) πλήρεις διδακτικές εβδομάδες.
- β) Η αναπλήρωση μαθημάτων που τυχόν δεν πραγματοποιήθηκαν, ορίζεται από τον/την αρμόδιο/α διδάσκοντα/ουσα. Στις περιπτώσεις όπου δεν γίνονται μαθήματα για μεγάλο χρονικό διάστημα, τα αρμόδια όργανα ορίζουν με ποιον τρόπο αυτά θα αναπληρωθούν.
- γ) Οι εξετάσεις των μαθημάτων κάθε εξαμήνου διεξάγονται μετά την ολοκλήρωση της διδασκαλίας του κάθε εξαμήνου. Η ακριβής χρονική περίοδος διεξαγωγής των εξετάσεων αποφασίζεται από την Σ.Ε. Ο τρόπος εξέτασης γίνεται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του/της διδάσκοντος/ουσας και θα ανακοινώνεται υποχρεωτικά στην αρχή κάθε εξαμήνου. Η κατάθεση της βαθμολογίας στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. γίνεται μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από τη λήξη των

εξετάσεων. Κάθε μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια είναι υποχρεωμένος/η να προσέλθει στην εξέταση όλων των προσφερόμενων μαθημάτων του εξαμήνου. Σε περίπτωση αποτυχίας ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια έχει δικαίωμα επανεξέτασης το Σεπτέμβριο.

δ) Η κλίμακα βαθμολογίας είναι από το μηδέν (0) έως το δέκα (10) με υποδιαιρέσεις ημιακέραιους ή ακέραιους αριθμούς και βάση επιτυχίας το έξι (6).

Κάθε μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια διδάσκεται συνολικά 10 μαθήματα/εργαστήρια, πραγματοποιεί συνολικά 1500 ώρες πρακτικής άσκησης και εκπονεί ερευνητική διπλωματική εργασία.

6. Μαθήματα και εργαστήρια

Τα μαθήματα και τα εργαστήρια, η περιγραφή του περιεχομένου αυτών και οι αντίστοιχες ECTS μονάδες, έχουν ως εξής:

A' Εξάμηνο

1. Νευροβιολογία, Ψυχοφαρμακολογία και Αιτιοπαθογένεια της Εξάρτησης (5 ECTS)

Στόχος του μαθήματος είναι η ερμηνεία της χρήσης ουσιών, της κατάχρησης και της εξάρτησης από ουσίες καθώς και εξαρτητικές συμπεριφορές με βάση τα ευρήματα μελετών από τις Νευροεπιστήμες. Το μάθημα παρουσιάζει τα νευρωνικά κυκλώματα και τους μηχανισμούς που είναι υπεύθυνοι για τη φυσιολογική λειτουργία του εγκεφάλου και αναλύει με ποιον τρόπο η μακρόχρονη έκθεση σε ουσίες ή η ενασχόληση με εξαρτητικές συμπεριφορές, σε συνδυασμό με γενετικούς/επιγενετικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες, μπορεί να απορρυθμίσει τον εγκέφαλο οδηγώντας στον εθισμό. Επιπλέον, θα παρουσιαστεί η νευροψυχοφαρμακολογία των κυριότερων κατηγοριών εθιστικών ουσιών. Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες θα πρέπει να έχουν μια σφαιρική εικόνα για τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουν τον εθισμό οι νευροεπιστήμες και να έχουν κατανοήσει γιατί ο εθισμός είναι μια χρόνια υποτροπιάζουσα νόσος του εγκεφάλου. Επιπλέον, θα πρέπει να γνωρίζουν τις δράσεις

των κυριότερων εθιστικών ουσιών στο νευρωνικό επίπεδο και το επίπεδο της συμπεριφοράς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της καθεμίας.

2. Εργαστήριο: Πρόληψη και Αγωγή Υγείας (5 ECTS)

Στόχος του εργαστηριακού μαθήματος είναι η παρουσίαση σε θεωρητικό, αλλά κυρίως σε πρακτικό επίπεδο των εξελίξεων και των νέων τεχνικών που αφορούν στο αντικείμενο της προαγωγής υγείας. Αν και θα δοθεί έμφαση στις παρεμβάσεις που μπορούν να εφαρμοστούν σε σχολεία και κοινότητες, το μάθημα θα καλύψει ένα μεγαλύτερο εύρος προληπτικών προσπαθειών. Θα αναπτυχθούν οι σχετικές θεωρίες αλλαγής της συμπεριφοράς, όπως και οργάνωσης προγραμμάτων προαγωγής της υγείας. Το μάθημα θα περιλαμβάνει πρακτική εξάσκηση σε δεξιότητες και ανάπτυξη προγραμμάτων παρέμβασης. Επιδίωξη του μαθήματος είναι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες να αποκτήσουν μια καλή γνώση και αντίληψη των δυνατοτήτων, αλλά και των δυσκολιών ανάπτυξης και εφαρμογής ενός προγράμματος προαγωγής της υγείας και να ασκηθούν στην ανάπτυξη τέτοιων προγραμμάτων. Επίσης, επιδίωξη είναι το μάθημα να αποτελέσει την κατάλληλη «γέφυρα» προετοιμασίας των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών για την επαρκή εφαρμογή των γνώσεων που θα αποκτήσουν στην επαγγελματική/κλινική πράξη. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος αναμένεται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες να έχουν κατανοήσει τις θεωρίες και τους βασικούς παράγοντες τροποποίησης των συμπεριφορών που σχετίζονται με την υγεία, αναπτύξει δεξιότητες σχεδιασμού και αξιολόγησης βασικών προγραμμάτων προαγωγής της υγείας, εφαρμόσει θεωρητικές γνώσεις στην πράξη, εκτιμήσει τη σημασία σύνδεσης θεωρίας και πράξης, διακρίνει τη σημασία της διεπιστημονικής συνεργασίας σε θέματα προαγωγής της υγείας, αναγνωρίσει τις δυνατότητες, αλλά και τους περιορισμούς που έχουν τα προγράμματα προαγωγής της υγείας.

3. Εργαστήριο: Γνωσιακή Συμπεριφορική Θεραπεία στις Εξαρτήσεις (5 ECTS)

Στόχος του εργαστηριακού μαθήματος είναι η παροχή γνώσης αναφορικά με τις γνωσιακές-συμπεριφοριστικές παρεμβάσεις στις εξαρτήσεις και η εκπαίδευση των συμμετεχόντων/ουσών σε βασικές μεθόδους και τεχνικές εφαρμογής των

παρεμβάσεων αυτών – ατομικών και ομαδικών – σε εφήβους και ενήλικες που αντιμετωπίζουν θέματα χρήσης, κατάχρησης και εξάρτησης από ψυχοτρόπες ουσίες, όπως και συμπεριφορικές εξαρτήσεις. Στο πλαίσιο του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες θα έχουν τη δυνατότητα να γνωρίσουν τις βασικές αρχές και έννοιες της Γνωσιακής-Συμπεριφορικής Θεραπείας (ΓΣΘ), τον γνωσιακό τρόπο αντίληψης, τη γνωσιακή διατύπωση περίπτωσης και την κλινική εφαρμογή της ΓΣΘ στις εξαρτήσεις. Τέλος, θα συζητηθούν και θα αναλυθούν οι επιδράσεις των ΓΣΘ προσεγγίσεων του τρίτου κύματος (για παράδειγμα, Θεραπεία Σχημάτων, Γνωσιακή Θεραπεία Βασισμένη στην Ενσυνειδητότητα, κ.ά) στην ανάπτυξη προγραμμάτων - ατομικών και ομαδικών - ψυχολογικής παρέμβασης και θεραπείας στις εξαρτήσεις. Στη διάρκεια του μαθήματος συνδυάζονται διαλέξεις με παρουσίαση μελετών περίπτωσης, εκπαιδευτικά βίντεο, καθώς και προσομοιώσεις/παιχνίδια ρόλων. Οι ΜΦ με αυτόν τον τρόπο εξοικειώνονται με το γνωσιακό τρόπο αντίληψης, την γνωσιακή- συμπεριφορική αξιολόγηση, τη θεραπευτική διαδικασία της Γνωσιακής-Συμπεριφορικής Θεραπείας (γνωσιακές και συμπεριφοριστικές τεχνικές), καθώς αντιλαμβάνονται τη σημασία της θεραπευτικής σχέσης στη ΓΣΘ των εξαρτήσεων.

4. Εργαστήριο: Ψυχοδιαγνωστική Διατύπωση Περιπτώσεων Ουσιοεξάρτησης (5 ECTS)

Το εργαστήριο αποσκοπεί στην κλινική ψυχοδιαγνωστική διατύπωση περίπτωσης στις εξαρτήσεις με στόχο την κατανόηση του βιώματος του ατόμου που αντιμετωπίζει προβλήματα σε σχέση με εξαρτήσεις, αλλά και το σχεδιασμό της θεραπευτικής του προσέγγισης και εν γένει της ψυχοκοινωνικής του στήριξης. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτό, θα γίνει παρουσίαση και σε βάθος αναστοχαστική μελέτη σύγχρονων θεωρητικών κοινωνικών και κλινικών προσεγγίσεων της εξάρτησης με έμφαση την αξιοποίησή τους στην ψυχοδιαγνωστική διατύπωση περίπτωσης. Συγκεκριμένα, οι θεωρητικές αναφορές θα είναι αυτές της σύγχρονης ψυχαναλυτικής θεωρίας, της κριτικής θεωρίας, της μείωσης βλάβης, της κοινοτικής προσέγγισης, της πολιτισμικής επάρκειας και πολιτισμικής ταπεινότητας, της διαθεματικότητας και της επιβεβαιωτικής προσέγγισης της ποικιλομορφίας του αυτοπροσδιορισμού του

ατόμου. Στόχος του εργαστηρίου είναι η κατανόηση των θεωρητικών παραδοχών, αλλά κυρίως στις πρακτικές και τις διαδικασίες διατύπωσης περιπτώσεων ανθρώπων που αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις των ουσιοεξαρτήσεων. Οι φοιτητές/τριες, μετά την ολοκλήρωση του εργαστηρίου, θα είναι σε θέση: (1) να επιδεικνύουν γνώση των πολλαπλών προοπτικών και θεωρητικών μοντέλων του εθισμού, (2) να αξιολογούν κριτικά τις πληροφορίες, τις ιδέες και τις υποθέσεις σχετικά με την ψυχολογία του εθισμού από διάφορες οπτικές γωνίες, συμπεριλαμβανομένης της επιστημονικής βιβλιογραφίας και των κυρίαρχων μέσων ενημέρωσης, (3) να επιδεικνύουν γνώσεις σχετικά με τις πολλαπλές θεραπευτικές προσεγγίσεις από τον χώρο των εξαρτήσεων, (4) να δημιουργούν επιστημονικά και κλινικά κείμενα που καταδεικνύουν κριτική κατανόηση και αναστοχασμό των σχετικών θεμάτων μέσω της ενσωμάτωσης διαφόρων προοπτικών και επιστημονικών γνώσεων.

5. Εργαστήριο: Συνέντευξη Κινητοποίησης (5 ECTS)

Ο βασικός σκοπός του εργαστηρίου είναι η εξοικείωση των εκπαιδευομένων με μια διαδεδομένη προσέγγιση στην ατομική παρέμβαση με άτομα που αντιμετωπίζουν ζητήματα εξάρτησης. Πιο συγκεκριμένα, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες αναμένεται να εκπαιδευθούν στις αρχές της Κινητοποιητικής Συνέντευξης (Motivational Interviewing), ενός ιδιαίτερα διαδεδομένου μοντέλου παρέμβασης σε ένα ευρύ φάσμα εξαρτητικών συμπεριφορών. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ανάγκη για αναστοχαστική εφαρμογή όλων των θεωρητικών/θεραπευτικών μοντέλων καθώς και στην ανάγκη προσωπικής ενημερότητας από τους συμβούλους εξαρτήσεων. Μετά το πέρας του μαθήματος οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες θα έχουν αποκτήσει μια επαρκή κατανόηση του τρόπου με τον οποίο το διδασκόμενο μοντέλο εφαρμόζεται στην πρόληψη/παρέμβαση με άτομα που αντιμετωπίζουν ζητήματα εξάρτησης. Επιπλέον, μαθησιακό στόχο του μαθήματος αποτελεί η κατάδειξη της σημαντικότητας εννοιών όπως αυτές της αυτογνωσίας και της προσωπικής ανάπτυξης, αλλά και της απόκτησης ενός Προσωπικού Μοντέλου Συμβουλευτικής. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος θα πραγματοποιούνται προβολές video και παιχνίδια ρόλων (role plays), ώστε οι εκπαιδευόμενοι/ες να έχουν την δυνατότητα πρακτικής εφαρμογής του

διδασκόμενου υλικού. Το μάθημα έχει συμμετοχικό χαρακτήρα και στηρίζεται ιδιαίτερα στον κριτικό σχολιασμό των συζητούμενων θεμάτων.

B' Εξάμηνο

6. Επεξεργασία ποσοτικών δεδομένων: Μέθοδοι και τεχνικές ανάλυσης (5 ECTS)

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να κατανοήσουν τη λογική που διέπει την εφαρμογή διαφόρων στατιστικών κριτηρίων και τεχνικών, να είναι σε θέση να επιλέγουν την κατάλληλη τεχνική και να πραγματοποιούν τους απαραίτητους υπολογισμούς, κυρίως με τη χρήση σύγχρονων λογισμικών προγραμμάτων (με ιδιαίτερη έμφαση στο SPSS και το jamoni). Σκοπός του μαθήματος πέρα από την κατανόηση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων από την εφαρμογή των στατιστικών τεχνικών είναι και η κριτική αξιολόγηση αποτελεσμάτων που παρουσιάζονται σε δημοσιευμένες έρευνες, ώστε οι φοιτητές/τριες να είναι σε θέση να αξιολογούν την εφαρμογή στατιστικής μεθοδολογίας στην εφαρμοσμένη έρευνα. Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις και εργαστηριακές ασκήσεις, και παρουσιάσεις επιστημονικών άρθρων. Στο πλαίσιο των διαλέξεων, εκτός από την θεωρητική παρουσίαση του κάθε στατιστικού κριτηρίου, θα παρουσιάζεται και ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποιείται το στατιστικό λογισμικό (SPSS και jamoni) για την εφαρμογή του.

7. Εργαστήριο: Ποιοτική Μεθοδολογία στη Μελέτη των Εξαρτήσεων (5 ECTS)

Πρόκειται για ένα εργαστηριακού τύπου μάθημα πρακτικής εκπαίδευσης για τους μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες προκειμένου να αποκτήσουν τις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την ποιοτική έρευνα σε ζητήματα χρήσης και κατάχρησης ουσιών, και εθισμού. Βασικός σκοπός του εργαστηρίου είναι η εμβάθυνση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στην ποιοτική ερευνητική μεθοδολογία, από τη σύλληψη, τον σχεδιασμό και τις διαδικασίες συλλογής δεδομένων έως την ανάλυση και τη συγγραφή. Θα εξεταστούν ζητήματα που αφορούν στον σχεδιασμό της ποιοτικής έρευνας και στον ρόλο της θεωρίας κατά τη διαδικασία του ερευνητικού σχεδιασμού.

Αφού λάβει χώρα μια επισκόπηση των βασικών επιστημολογικών αρχών της ποιοτικής έρευνας, θα εξεταστούν λεπτομερώς τα ζητήματα του ερευνητικού σχεδιασμού. Στη συνέχεια, θα δοθεί έμφαση στην καλλιέργεια και ανάπτυξη των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των φοιτητών/τριών, μέσω διαλέξεων, ομαδικών και ατομικών εργασιών και πρακτικής εξάσκησης στις μεθόδους συλλογής δεδομένων που χρησιμοποιούνται συνήθως στην ποιοτική έρευνα - όπως είναι η παρατήρηση, η συνέντευξη, η ομάδα εστίασης και η χρήση γραπτών τεκμηρίων. Τέλος, οι φοιτητές/τριες θα κληθούν να αναλάβουν την εκπόνηση ενός «εικονικού ερευνητικού πρωτοκόλλου» δοκιμάζοντας τις δεξιότητές τους σχετικά με τη συλλογή και την ανάλυση ποιοτικών δεδομένων.

Εκτιμώντας την πολυπλοκότητα και τις απαιτήσεις που σχετίζονται με την διεξαγωγή μιας αξιόπιστης ποιοτικής έρευνας, στο τέλος του μαθήματος οι φοιτητές/τριες αναμένεται να έχουν κατανοήσει τα κύρια χαρακτηριστικά της ποιοτικής έρευνας και το επιστημολογικό της υπόβαθρο, να έχουν ευαισθητοποιηθεί έναντι της ηθικής και δεοντολογίας της ποιοτικής έρευνας, να κατέχουν τη γνώση του πως να σχεδιάσουν και να διεξάγουν μια ποιοτική έρευνα, σύμφωνα με τους κώδικες δεοντολογίας, να έχουν κατανοήσει τις κυριότερες θεωρίες στις οποίες βασίζεται μια ποιοτική έρευνα, τα κοινά αλλά και διακριτά γνωρίσματά τους, τις επιμέρους παραδόσεις της ποιοτικής έρευνας (αφηγηματική προσέγγιση, φαινομενολογία, θεματική ανάλυση, ανάλυση λόγου και οπτικές μέθοδοι), να έχουν εκτιμήσει τα πλεονεκτήματα και τους περιορισμούς τους στην ερευνητική διαδικασία, να έχουν αναπτύξει δεξιότητες στη εκπόνηση του ερευνητικού σχεδιασμού, της συλλογής δεδομένων, της ανάλυσης και της στρατηγικής συγγραφής μιας ερευνητικής εργασίας βασισμένης στην ποιοτική έρευνα, να έχουν εξοικειωθεί με δημοσιευμένα ερευνητικά άρθρα και μελέτες που λειτουργούν ως υπόδειγμα θεωρητικών, μεθοδολογικών και εμπειρικών ευρημάτων στην ποιοτική μελέτη της χρήσης ουσιών και του εθισμού.

Μετά τη λήξη του εργαστηρίου οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να εφαρμόσουν τις αποκτηθείσες γνώσεις και δεξιότητές τους στην πραγματοποίηση της διπλωματικής εργασίας τους και ευρύτερα στη διερεύνηση της χρήσης και κατάχρησης ουσιών και του εθισμού από ουσίες και εξαρτητικές συμπεριφορές.

8. Εργαστήριο: Παρέμβαση σε Οικογένειες που Αντιμετωπίζουν τις Προκλήσεις της Ουσιοεξάρτησης (5 ECTS)

Το παρόν Εργαστήριο παρέχει στους μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες γνώσεις για τις θεωρητικές έννοιες και εξάσκηση στις θεραπευτικές μεθόδους των μεταμοντέρνων προσεγγίσεων της οικογενειακής/συστημικής παρέμβασης που εφαρμόζονται στην αντιμετώπιση της κατάχρησης ουσιών και του εθισμού. Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες θα μελετήσουν και θα εφαρμόσουν τις θεωρίες, τις πρακτικές και τις τεχνικές δεξιότητες των εξής μεταμοντέρνων προσεγγίσεων: Αφηγηματική Θεραπεία, Συνεργατικές Συνομιλίες, Εστιασμένη στη Λύση Θεραπεία και Κοινοτικές Αφηγήσεις.

Στο εργαστήριο θα δοθεί έμφαση στην κατανόηση της ανθρώπινης αλληλεπίδρασης, της δημιουργίας νοήματος και της επίλυσης προβλημάτων που σχετίζονται με τις εξαρτήσεις μέσα από σχεσιακούς και αφηγηματικούς φακούς. Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες θα διερευνήσουν τη σχέση μεταξύ νοήματος, γλώσσας, ιστοριών και πολιτισμικών λόγων μέσα από εργαστηριακές ασκήσεις.

Στο τέλος του εργαστηριακού μαθήματος οι φοιτητές/-τριες αναμένεται:

- να γνωρίζουν τις μεταμοντέρνες θεωρίες,
- να κατανοούν ότι οι θεωρητικές γνώσεις για την κοινωνική κατασκευή της πραγματικότητας μπορούν να εφαρμοστούν για την ερμηνεία των διαπροσωπικών αλληλεπιδράσεων, τη δημιουργία νοήματος, την κατασκευή προβλημάτων και την επίλυσή τους,
- να γνωρίζουν πώς να προσδιορίζουν και να εφαρμόζουν τις βασικές θεωρητικές αρχές των μεταμοντέρνων οικογενειακών προσεγγίσεων σε άτομα, καθώς και στις οικογένειές τους που αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της ουσιοεξάρτησης,
- να διατηρούν μια στάση μη παθολογικοποίησης και πώς να θέτουν ερωτήσεις που είναι παραγωγικές και που οδηγούν στην προτιμώμενη από την οικογένεια/τον άνθρωπο αλλαγή,
- να χρησιμοποιούν τη γλώσσα και τη θεραπευτική σχέση με τρόπο που βοηθά τα άτομα να απομακρυνθούν από τις πραγματικές επιπτώσεις του κοινωνικού, πολιτισμικού και πολιτικού πλαισίου που διατηρεί τα προβλήματά τους ενεργά,

- να αναπτύσσουν γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες αναγνώρισης και ανταπόκρισης στις δομικές ανισότητες οι οποίες υπάρχουν στην κοινωνία και στα ευρύτερα συστημικά πλαίσια των οικογενειών που αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις των εξαρτήσεων,
- να έχουν μάθει πώς να συνεργάζονται με τους ωφελούμενους των υπηρεσιών απεξάρτησης για τη συνδημιουργία ιστοριών ελπίδας, απελευθέρωσης και δυνατότητας,
- να κατανοούν τη σχέση μεταξύ της γλώσσας, των ιστοριών, της κοινωνικής κατασκευής της γνώσης και των πολιτισμικών αφηγήσεων-ιδίως σε σχέση με τις εμπειρίες ζωής περιθωριοποιημένων πληθυσμών, την αποδοχή της ετερότητας και την εξέταση της δικής τους κοινωνικοπολιτισμικής θέσης,
- να αμφισβητούν την ανισότητα ισχύος που χαρακτηρίζει τη θεραπευτική σχέση και να τοποθετούν την αυτενέργεια της οικογένειας ή του ανθρώπου πάνω από τη δική τους ισχύ και τεχνογνωσία και
- να έχουν αποκτήσει γνώσεις ηθικής ευαισθησίας και να εφαρμόζουν τις αρχές ηθικής και δεοντολογίας σε θεραπευτικές σχέσεις.

9. Εργαστήριο: Ψηφιακές Παρεμβάσεις στις Συμπεριφορικές Εξαρτήσεις (5 ECTS)

Το εργαστήριο παρέχει μια ολιστική προοπτική βασισμένη σε στοιχεία σχετικά με εννοιολογικές, κλινικές και θεραπευτικές πτυχές συμπεριφορικών εξαρτήσεων, τόσο αυτών που εντοπίζονται στο διαγνωστικό εγχειρίδιο της Αμερικανικής Ψυχιατρικής Εταιρίας DSM-5 (τζόγος και τυχερά παιχνίδια, διαδικτυακά παιχνίδια) όσο και άλλων που απαντώνται στην βιβλιογραφία (για παράδειγμα, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, χρήση smartphones, σεξουαλική δραστηριότητα, άσκηση και εργασία). Το εργαστήριο προσφέρει μια έγκαιρη και αυτοτελή εισαγωγή στις βασικές έννοιες και στις τελευταίες επιστημονικές εξελίξεις στους εθισμούς συμπεριφοράς, καθώς και στην εξέταση ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ των διαταραχών αυτών. Το εργαστήριο παρέχει επίσης μια επισκόπηση των τρεχουσών τεχνικών αλλαγής της συμπεριφοράς που μπορούν να εφαρμοστούν στο πεδίο των συμπεριφορικών εξαρτήσεων. Επίσης, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες θα μάθουν τους τρόπους με τους οποίους οι τεχνικές

αυτές θα μπορούσαν να ενταχθούν σε ένα ψηφιακό εργαλείο παρέμβασης (για παράδειγμα, εφαρμογή κινητού τηλεφώνου). Στη συνέχεια οι φοιτητές/τριες θα κληθούν να εντοπίσουν ένα υπαρκτό ψηφιακό εργαλείο και να σχεδιάσουν και εκπονήσουν ένα ερευνητικό έργο με στόχο την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας, των χαρακτηριστικών και της αποδοχής του ψηφιακού εργαλείου.

10. Εργαστήριο: Ομαδικές Παρεμβάσεις στις Εξαρτήσεις (5 ECTS)

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών στην ομαδική συμβουλευτική/θεραπεία. Στο παρόν εργαστήριο οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες θα έχουν τη δυνατότητα ως ενεργά μέλη μιας ομαδικής βιωματικής εμπειρίας να γνωρίσουν τις βασικές αρχές θεωρίας και πράξης της ομαδικής θεραπείας στο χώρο των εξαρτήσεων και τα κυριότερα φαινόμενα της ομαδικής διεργασίας. Επιπλέον, θα αποκτήσουν γνώσεις για τα στάδια ανάπτυξης από τα οποία διέρχεται η κάθε ομάδα, τη δυναμική των ενδοομαδικών σχέσεων, και τους ρόλους που αναδύονται, ενώ θα εκπαιδευτούν σε βασικές δεξιότητες συντονισμού ομάδας και στη διαχείριση κρίσεων. Επιπλέον, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες θα διδαχθούν πως να εφαρμόζουν αποτελεσματικές ψυχοεκπαιδευτικές τεχνικές σε ομάδες εξαρτημένων. Οι φοιτητές/τριες ως συμμετέχοντες/ουσες στην ομαδική διεργασία αναμένεται να κατανοήσουν την σημαντικότητα της ενημερότητας του εαυτού για τον συντονισμό της ομάδας και τη διαχείριση των φαινομένων που λαμβάνουν μέρος σε αυτήν. Τέλος, θα γνωρίσουν τα βασικά χαρακτηριστικά και τον τρόπο λειτουργίας των ομάδων αυτοβοήθειας - αλληλοβοήθειας στον πληθυσμό των εξαρτημένων και θα κατανοήσουν τις υποκειμενικές και συλλογικές κατασκευές της ομάδας.

γ. Αξιολόγηση μαθημάτων, Διδασκόντων, Φοιτητών, Υποδομής Τμήματος

Στο τέλος κάθε εξαμήνου, με ευθύνη της Σ.Ε. πραγματοποιείται η αξιολόγηση κάθε μαθήματος/εργαστηρίου (διδασκαλία, διδάσκων/ουσα) του εξαμήνου από τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες με σκοπό τη βελτίωση του προγράμματος.

Η αξιολόγηση γίνεται μέσω συμπλήρωσης ερωτηματολογίων με τρόπο που να διασφαλίζεται η ανωνυμία των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών.

6. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

1^ο έτος (Α΄ Φάση – 150 ώρες / 5 ECTS)

Από το Α΄ εξάμηνο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες ξεκινούν την 1η φάση πρακτικής άσκησης η οποία περιλαμβάνει το σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός προληπτικού προγράμματος στην κοινότητα. Η εποπτεία του συγκεκριμένου προγράμματος γίνεται τόσο από τους/τις διδάσκοντες/ουσες του ΠΜΣ, όσο και τους/τις συνεργαζόμενους/ες επαγγελματίες σε δομές εντός και εκτός Πανεπιστημίου.

Κατά τη διάρκεια του Β΄ εξαμήνου οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες συνεχίζουν την 1η φάση πρακτικής άσκησης η οποία περιλαμβάνει το σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός προληπτικού προγράμματος στην κοινότητα. Η εποπτεία του συγκεκριμένου προγράμματος γίνεται τόσο από τους/τις διδάσκοντες/ουσες του Π.Μ.Σ. όσο και τους/τις συνεργαζόμενους/ες επαγγελματίες σε δομές εντός και εκτός Πανεπιστημίου.

2^ο έτος Πρακτική Άσκηση σε Δομές (Β΄ Φάση – 1200 ώρες συνολικά - 600 ώρες/20 ECTS ανά εξάμηνο)

Η Πρακτική Άσκηση ξεκινά στο 2^ο έτος και περιλαμβάνει δύο πλήρη εξάμηνα εξάσκησης σε Δομές και Φορείς που σχετίζονται με την πρόληψη και τη θεραπεία των εξαρτήσεων (1 Σεπτεμβρίου – 30 Ιουνίου). Απαραίτητη προϋπόθεση έναρξης της Πρακτικής Άσκησης είναι η επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα του Α΄ έτους και η ολοκλήρωση του πρώτου κύκλου πρακτικής άσκησης 300 ωρών). Κατά το Β΄ εξάμηνο πραγματοποιούνται ενημερωτικά σεμινάρια από εκπροσώπους των δομών που είναι διαθέσιμες για την πρακτική άσκηση αναφορικά με τους στόχους, τις προϋποθέσεις και τη δυνατότητα πρακτικής άσκησης των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών. Απώτερος στόχος αυτών των σεμιναρίων είναι να ενημερωθούν επαρκώς οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες για τις δυνατότητες της Πρακτικής Άσκησης και να επιλέξουν τη δομή της προτίμησής τους. Οι ασκούμενοι/ες μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες θα πρέπει να συμπληρώσουν κατά το Β΄ έτος συνολικά 1200 ώρες άσκησης (ενημέρωση για τη λειτουργία της δομής, τις διαδικασίες

παροχής υπηρεσιών, παρατήρηση θεραπευτικών διαδικασιών ή/και δράσεων κ.λπ.) εκ των οποίων οι 150 θα διατεθούν στην άμεση εφαρμογή παρεμβάσεων στις εξαρτήσεις από τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες, όπως αυτές πραγματοποιούνται στους φορείς πρακτικής άσκησης. Κατά τη διάρκεια αυτού του διαστήματος οι εκπαιδευόμενοι/ες θα συμμετέχουν σε παρεμβάσεις που πραγματοποιούνται στην εκάστοτε δομή όπως:

- Ατομική συμβουλευτική και ψυχοθεραπεία
- Ομαδικές παρεμβάσεις
- Κοινοτικές παρεμβάσεις
- Οικογενειακή Ψυχοθεραπεία
- Συνεντεύξεις κινητοποίησης
- Εκπαιδευτικές / θεματοκεντρικές ή θεραπείες μέσω τέχνης
- Προγράμματα πρόληψης και παρεμβάσεις

Η πρόοδος της Πρακτικής Άσκησης θα βρίσκεται υπό συνεχή έλεγχο από την Επιτροπή Παρακολούθησης της Πρακτικής Άσκησης του Π.Μ.Σ.. Για κάθε εκπαιδευόμενο/η θα ορίζεται ένας/μία εξωτερικός/ή επόπτης/τρια, ο/η κλινικός/ή επόπτης/τρια (προερχόμενος/η από τη δομή πρακτικής), ο/η οποίος/α θα έχει την ευθύνη της κλινικής εποπτείας του/της σε όλη τη διάρκεια της πρακτικής του/της. Ο/Η εξωτερικός/ή επόπτης/τρια ενημερώνει την Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης κάθε τρίμηνο για την πορεία της πρακτικής άσκησης του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας. Στην περίπτωση αναφοράς από τον/την εξωτερικό/ή επόπτη/τρια ανάρμοστης ή/και αντιδεοντολογικής συμπεριφοράς για μεταπτυχιακό/ή φοιτητή/τρια, του θέματος επιλαμβάνεται η Συντονιστική Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών, η οποία αποφασίζει για την πορεία σπουδών του μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας.

Πλέον της εποπτείας από τον/την κλινικό/ή επόπτη/τρια, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες συμμετέχουν υποχρεωτικά σε τακτικές συναντήσεις εποπτείας για το κλινικό έργο τους, οι οποίες παρέχονται από το Π.Μ.Σ.

Στο πλαίσιο αυτής της εκπαίδευσης και εποπτείας ο/η εκπαιδευόμενος/η θα ολοκληρώσει το Φάκελο Αξιολόγησης της Πρακτικής Άσκησης. Πιο συγκεκριμένα, κατά το Γ' εξάμηνο οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες που πραγματοποιούν την Πρακτική τους σε Κέντρα Πρόληψης εκπονούν το σχεδιασμό ενός Προληπτικού Προγράμματος (ανάπτυξη προγράμματος και περιγραφή διαδικασιών αξιολόγησης). Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες που πραγματοποιούν την πρακτική τους σε άλλες δομές (εκτός των Κέντρων Πρόληψης) εκπονούν μία Διατύπωση Περίπτωσης (case formulation). Τέλος, όλοι και όλες οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες πρέπει να συμπληρώσουν 600 ώρες πρακτικής άσκησης.

Κατά το Δ' εξάμηνο οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες που πραγματοποιούν την Πρακτική Άσκηση σε Κέντρα Πρόληψης εφαρμόζουν και αξιολογούν το Προληπτικό Πρόγραμμα που σχεδίασαν κατά το Γ' εξάμηνο. Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες που πραγματοποιούν Πρακτική Άσκηση σε άλλες δομές (εκτός των Κέντρων Πρόληψης) εκπονούν μία Αναφορά Διαδικασίας Παρέμβασης (process report) και μία Μελέτη Περίπτωσης (case study). Τέλος, όλοι/ες οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες πρέπει να συμπληρώσουν 600 ώρες πρακτικής άσκησης.

Με την ολοκλήρωση της Πρακτικής Άσκησης οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες θα πρέπει να καταθέσουν στη Σ.Ε.:

- α) το παρουσιολόγιο της Πρακτικής Άσκησης, υπογεγραμμένο και σφραγισμένο από τον/την εξωτερικό/ή επόπτη/τρια της δομής,
- β) το έντυπο αξιολόγησής του/της φοιτητή/τριας από τον/την επόπτη/τρια της δομής,
- γ) το έντυπο αξιολόγησής του/της φοιτητή/τριας για την εμπειρία που αποκόμισε τους δομές/χώρους που παρακολούθησε ,
- δ) την Έκθεση Πεπραγμένων,
- ε) τον Φάκελο Αξιολόγησης.

Ο Φάκελος Αξιολόγησης Πρακτικής Άσκησης (Portfolio) περιλαμβάνει τα εξής:

- Μία Αναφορά Διαδικασίας Παρέμβασης (μεταπτυχιακοί φοιτητές που πραγματοποίησαν την Πρακτική τους εκτός Κέντρων Πρόληψης)

- Μία Μελέτη Περίπτωσης (μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες που πραγματοποίησαν την Πρακτική εκτός Κέντρων Πρόληψης)
- Ανάπτυξη, Εφαρμογή και Αξιολόγηση ενός Προληπτικού Προγράμματος (μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες που πραγματοποίησαν την Πρακτική τους σε Κέντρα Πρόληψης)

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες καθίσταται αδύνατη η πραγματοποίηση οποιουδήποτε από τα παραπάνω (για παράδειγμα, λόγω οργανωτικών δυσκολιών στην εκάστοτε δομή, λόγω διαφορετικών προσεγγίσεων που ακολουθεί η δομή πρακτικής), οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες εκπονούν εργασίες ανάλογες με το αντικείμενο δράσης της δομής, οι οποίες σε κάθε περίπτωση συμφωνούνται/εγκρίνονται από την Επιτροπή Πρακτικής.

- Ημερολόγιο Καταγραφής Συνεδριών/ Δραστηριοτήτων (Logbook) το οποίο αφορά όλους και όλες τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες - αποτελεί ουσιαστικά την συστηματική παρακολούθηση των πεπραγμένων στην Πρακτική και περιλαμβάνει τα εξής:

A. την αναφορά-αξιολόγηση του/της κλινικού/ής επόπτη/τριας (στην οποία θα αξιολογεί και τη συνολικότερη παρουσία του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας στο πλαίσιο) και

B. τη σύντομη περιγραφή του ιστορικού του κάθε ωφελούμενου, καθώς και την καταγραφή (σε 5-10 σειρές) της κάθε συνεδρίας (τηρώντας πάντα τους κανόνες ανωνυμίας). Η παραπάνω πρακτική (περίληψη της κάθε συνεδρίας) έχει ως επιπλέον στόχο την ανάπτυξη της ικανότητας για αναστοχασμό (self-reflection) στους/στις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες. Σε περιπτώσεις όπου η πρακτική πραγματοποιείται σε δομές με κοινοτικές ή άλλες παρεμβάσεις, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες καταγράφουν το αντίστοιχο περιεχόμενο της κάθε δράσης.

Οι ασκούμενοι/ες μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες δεσμεύονται στην τήρηση του κώδικα δεοντολογίας και απόλυτης εχεμύθειας σχετικά με τα περιστατικά και γενικότερα με ό,τι συμβαίνει στον φορέα της πρακτικής τους.

Ο συνολικός Φάκελος Αξιολόγησης αξιολογείται από την Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης η οποία καταθέτει λίστα αποτελεσμάτων στη Σ.Ε.

Η τελική αξιολόγηση της Πρακτικής Άσκησης του/της κάθε φοιτητή/τριας γίνεται από την Σ.Ε. με τους χαρακτηρισμούς «Επιτυχώς» ή «Ανεπιτυχώς» με βάση τη συνέπειά του σε επίπεδο παρακολούθησης, την αξιολόγηση του/της επόπτη/τριας και την αξιολόγηση της Έκθεσης Πεπραγμένων, αλλά και του Φακέλου Αξιολόγησης Πρακτικής Άσκησης. Η Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης καταθέτει σχετική εισήγηση στη Σ.Ε. η οποία καλείται να την επικυρώσει.

7. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ερευνητική Διπλωματική Εργασία (10 ECTS /εξάμηνο, 20 ECTS συνολικά)

Στο Γ' εξάμηνο σπουδών ξεκινά η εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (ΜΔΕ). Τα θέματα των Διπλωματικών Εργασιών επιλέγονται από τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες στο τέλος του Β' εξαμήνου σπουδών τους σε συνεργασία με διδάσκοντα/ουσα του Προγράμματος. Η Διπλωματική Εργασία αποτελεί την εμπειρική διερεύνηση (ποιοτική ή ποσοτική) ενός συγκεκριμένου θέματος, το οποίο έχει συμφωνηθεί με τον/την επιβλέποντα/ουσα διδάσκοντα/ουσα. Η εργασία πρέπει να ακολουθεί τους κανόνες ερευνητικής δεοντολογίας και μεθοδολογίας.

Η εκπόνηση της ΜΔΕ πραγματοποιείται υπό την επίβλεψη μέλους του Διδακτικού Προσωπικού όπως ορίζεται το άρθρο 83 του Ν. 4957/2022, η οποία θα οδηγεί στην απόκτηση του Δ.Μ.Σ., μετά από δημόσια παρουσίαση και εξέταση/αξιολόγηση από Τριμελή Επιτροπή. Η Διπλωματική Εργασία συστήνεται ισχυρά να πραγματοποιείται σε κάποια από τις δομές όπου ο/η φοιτητής/τρια κάνει την πρακτική του/της άσκηση ή σε συνεργαζόμενο με αυτήν φορέα.

Με την έναρξη του Γ' εξαμήνου οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες υποβάλλουν γραπτό σχέδιο της έρευνας που θα διεξαγάγουν. Το σχέδιο θα περιλαμβάνει τις εξής θεματικές:

- α) Τίτλος Διπλωματικής Εργασίας,
- β) Εισαγωγή,
- γ) Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας,
- δ) Στόχος και μεθοδολογία,
- ε) Έγκριση από Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας,
- στ) Χρονοδιάγραμμα,
- ζ) Βιβλιογραφία.

Μέσα στην ίδια προθεσμία οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες καταθέτουν στη Γραμματεία και θέτουν υπόψη της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. αντίγραφο του σχεδίου της προτεινόμενης εργασίας τους.

Με απόφαση της Σ.Ε., ένα μέλος του Διδακτικού Προσωπικού που διδάσκει στο Π.Μ.Σ., όπως ορίζεται το άρθρο 83 του Ν. 4957/2022, ορίζεται ως Επιβλέπων/σα Καθηγητής/τρια. Ο/Η Επιβλέπων/σα Καθηγητής/τρια έχει την ευθύνη της παρακολούθησης, της καθοδήγησης και του ελέγχου της πορείας της εργασίας του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας. Ταυτόχρονα ορίζονται από τη Σ.Ε. τα άλλα δύο μέλη που θα εξετάσουν τη Διπλωματική Εργασία του/της υποψηφίου/ας και εγκρίνεται το θέμα της. Τα άλλα δύο μέλη της Τριμελούς Επιτροπής δύνανται να είναι διδάσκοντες/ουσες από άλλα Τμήματα του ΠΚ ή άλλων ΑΕΙ με συναφή με το θέμα της Διπλωματικής Εργασίας ερευνητικά ενδιαφέροντα.

Η ανάθεση θέματος εκπόνησης της Διπλωματικής Εργασίας σε κάθε μεταπτυχιακό/ή φοιτητή/τρια πρέπει να γίνεται στην αρχή του Γ' εξαμήνου του κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών, σύμφωνα με τα παρακάτω:

α. Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Ψυχολογίας, είναι υποχρεωμένα, στο τέλος του δεύτερου εξαμήνου του κάθε κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών, να εισηγηθούν στη Σ.Ε. τα θέματα των μεταπτυχιακών εργασιών που προτίθενται να επιβλέψουν για τον τρέχοντα κύκλο σπουδών του Π.Μ.Σ.

β. Κάθε μέλος Δ.Ε.Π. έχει τη δυνατότητα να επιβλέπει μέχρι τρεις (3) μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες.

Είναι δυνατόν μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια με αίτησή του/της, να ζητήσει μία μόνο φορά αλλαγή Επιβλέποντα Καθηγητή, εντός του Δ' εξαμήνου του μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών, αφού εξηγήσει γραπτώς και επαρκώς τους λόγους αλλαγής στη Σ.Ε., η οποία εξετάζει το αίτημα και εισηγείται σχετικώς στη Συνέλευση Τμήματος. Κατά το Δ' εξάμηνο σπουδών οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες ολοκληρώνουν τη συγγραφή της Διπλωματικής Εργασίας. Η Διπλωματική Εργασία κατατίθεται με την ολοκλήρωση του δεύτερου έτους σπουδών, είτε την 30η Ιουνίου, είτε την 30η Σεπτεμβρίου. Δυνατότητα παράτασης για την εκπόνηση της Διπλωματικής Εργασίας

παρέχεται άπαξ από τη Σ.Ε. με εισήγησή της για ένα ακόμη εξάμηνο, μόνο σε περίπτωση τεκμηριωμένου αιτήματος για ιδιαίτερα σοβαρούς λόγους και μετά από θετική εισήγηση του Επιβλέποντος Καθηγητή/τριας.

α. Οδηγός Πρότασης Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας

Η πρόταση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (Μ.Δ.Ε.) είναι ένα κείμενο που προσδιορίζει ποιο ζήτημα πρόκειται να μελετηθεί, γιατί και με ποιον τρόπο. Σκοπός της πρότασης είναι να γνωστοποιήσει το σχέδιο για την εργασία στο ΠΜΣ. Ένα καλό σχέδιο περιγράφει κάθε βήμα που θα γίνει και τον τρόπο με τον οποίο θα συνδυαστούν όλα μαζί, για να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Τα διάφορα μέρη ή οι ενότητες μιας καλής πρότασης διπλωματικής εργασίας μπορούν να περιγραφούν με τους παρακάτω όρους. Καθένα από αυτά πρέπει να αποτελεί μέρος του εγγράφου που θα κατατεθεί.

1. Επισκόπηση: Αυτό το μέρος της πρότασης είναι σαν μια "περίληψη". Δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 250 λέξεις, με διπλό διάστιχο. Ουσιαστικά είναι ένας "χάρτης" που δείχνει την περιοχή μέσα στην οποία θα οδηγηθεί ο αναγνώστης. Αυτή η ενότητα γράφεται τελευταία (ως περίληψη), αφού έχουν προετοιμαστεί όλες οι άλλες ενότητες.

2. Ιστορικό και γενικοί στόχοι της διπλωματικής εργασίας: Ο κύριος κορμός του εγγράφου αρχίζει με την παρουσίαση οποιουδήποτε ιστορικού θα συμβάλλει στην κατανόηση του τι πρέπει να γίνει και γιατί. Εξηγεί, επίσης, με γενικούς αφηγηματικούς όρους το κύριο ερώτημα ή τα κύρια ερωτήματα που θα διερευνηθούν και περιγράφει σε γενικές γραμμές την ερευνητική στρατηγική, η οποία θα χρησιμοποιηθεί για τη συγκέντρωση των πληροφοριών που απαιτούνται για την απάντηση των εν λόγω ερωτημάτων.

Σε αυτό το μέρος πρέπει, επίσης, να περιλαμβάνεται:

- Δήλωση στόχων: Περιγράφεται με σαφήνεια και συντομία ποιοι είναι οι γενικοί στόχοι της διπλωματικής εργασίας. Κάθε διπλωματική μπορεί να έχει διαφορετικούς στόχους. Για παράδειγμα, πρόκειται για εμπειρικό έλεγχο των αιτιωδών σχέσεων

μεταξύ συγκεκριμένων μεταβλητών ενδιαφέροντος; Αφορά κριτική αξιολόγηση ενός συγκεκριμένου θέματος ή πλαισίου; Δημιουργείται, εφαρμόζεται ή δοκιμάζεται ένα νέο ερευνητικό εργαλείο; Οποιοιδήποτε είναι οι στόχοι της εργασίας, θα πρέπει να δηλώνονται με σαφήνεια σε αυτό το τμήμα.

- Σημασία του έργου: Ποια είναι η κοινωνική σημασία της έρευνας που θα διεξαχθεί; Δηλαδή, πώς θα βοηθήσει η διπλωματική αυτή στη συλλογική κατανόηση του θέματος που μελετάται; Είναι η έρευνα σημαντική για κλινικές, πολιτικές ή άλλες εφαρμογές;

3. Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας: Αυτή η ενότητα είναι μια αρχική (όχι η τελική) αναφορά των υπαρχόντων δεδομένων σύμφωνα με έρευνες που έχουν εκπονήσει άλλοι ερευνητές πάνω στο ίδιο θέμα. Η ανασκόπηση αυτή επιβάλλεται να είναι επιλεκτική και να περιορίζεται σε πληροφορίες που σχετίζονται με το θέμα της έρευνας. Η ενότητα αυτή θα περιλαμβάνει, επιπλέον, επίσημη δήλωση των ερευνητικών ερωτημάτων ή/και υποθέσεων που προκύπτουν από την ανασκόπηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας. Μια πληρέστερη ανασκόπηση θα πρέπει να γίνει αργότερα στο πλαίσιο της ίδιας της διπλωματικής εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της εκτεταμένης εξέτασης προηγούμενων μελετών ή άλλων πηγών που εστιάζουν άμεσα στο υπό διερεύνηση θέμα, προκειμένου να καταδειχθεί η κατάσταση της γνώσης που ήδη υπάρχει.

4. Προτεινόμενη μεθοδολογία: Αυτή η ενότητα περιλαμβάνει μια σαφή περιγραφή των μεθόδων που θα εφαρμοστούν για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας καθώς και επισκόπηση του ερευνητικού σχεδιασμού.

Για τη σύνταξη πρότασης και τη γραφή της διπλωματικής εργασίας με ποιοτική μεθοδολογία ακολουθούνται οι ακόλουθες οδηγίες (Guidelines for Preparing Qualitative Manuscript: <https://www.apa.org/pubs/journals/rel/guidelines-preparing-qualitative-manuscripts>). Για διπλωματική ποσοτικής έρευνας ακολουθούνται οι ακόλουθες οδηγίες (Quantitative Research Design: <https://apastyle.apa.org/jars/quantitative>).

Ειδικότερα, η ενότητα αυτή περιλαμβάνει:

- Συνοπτική παρουσίαση του ερευνητικού σχεδιασμού
- Πλαίσιο στο οποίο θα διεξαχθεί η έρευνα
- Συμμετέχοντες: Περιγραφή της διαδικασίας επιλογής των συμμετεχόντων, των πηγών δεδομένων (π.χ. σκόπιμες μέθοδοι δειγματοληψίας, όπως η μέγιστη παραλλαγή, η δειγματοληψία ποικιλίας, ή μέθοδοι δειγματοληψίας ευκολίας, όπως η επιλογή χιονοστιβάδας, η θεωρητική δειγματοληψία), τα κριτήρια ένταξης/αποκλεισμού.
- Διαδικασίες: Ποια θα είναι τα γενικά βήματα για την ολοκλήρωση της συλλογής δεδομένων; Εδώ περιγράφονται όλα τα βήματα για τη διεξαγωγή του ερευνητικού σχεδιασμού και τη συλλογή δεδομένων.
- Συλλογή δεδομένων: Αναφορά στη μορφή των δεδομένων που συλλέγονται.
- Βιβλιογραφία: Πλήρης κατάλογος όλων των παραπομπών που αναφέρονται στη βιβλιογραφική ανασκόπηση της πρότασης. Το τμήμα αυτό πρέπει να τηρεί τις οδηγίες μορφοποίησης της έκδοσης APA (7η έκδοση: https://www.lib.auth.gr/sites/default/files/docs_files/%CE%91PA%207%20Guide%20-revised.pdf).

Επιπλέον, συνιστάται οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες να ακολουθούν τις παρακάτω κατευθύνσεις:

- Δεδομένου ότι η εκπόνηση μιας πρότασης είναι μια «σχεσιακή» διαδικασία, οι φοιτητές/τριες δεν θα πρέπει να περιμένουν από τον επόπτη/τρια της διπλωματικής να αποδεχτεί τυφλά ένα αρχικό σχέδιο πρότασης. Πρόκειται για μια διαδικασία που μπορεί να χρειαστεί παρεμβάσεις/βελτιώσεις, μέχρι να εξασφαλιστούν οι προϋποθέσεις επιτυχίας.
- Καθένα από τα παραπάνω τμήματα πρέπει να αναφέρεται συνοπτικά χωρίς μεγάλη ανάλυση. Ωστόσο, οι επεξηγήσεις πρέπει να έχουν αφηγηματική μορφή και όχι απλή απαρίθμηση. Για να διατηρηθεί η έκταση υπό έλεγχο, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι η πρόταση είναι απλώς ένα σχέδιο, στο οποίο αναφέρεται τεκμηριωμένα τι θα μελετηθεί και πώς.

- Πριν τη διαδικασία ανάπτυξης της πρότασης, είναι καλύτερο να συζητηθεί η γενική ιδέα με ένα διδάσκοντα ή διδάσκουσα, ο οποίος/α μπορεί να είναι πρόθυμος/η να αναλάβει ως κύριος/α επόπτης/τρια. Μετά την αρχική καθοδήγηση/συζήτηση από το εν λόγω μέλος του διδακτικού προσωπικού θα πρέπει να συνταχθεί η πρόταση και, στη συνέχεια, να παρουσιαστεί στον διδάσκοντα ή διδάσκουσα που θα πρέπει να συμφωνήσει στο να παραμείνει επόπτης/τρια. Αυτό θα εξαρτηθεί από τον φόρτο εργασίας του μέλους και τις άλλες ακαδημαϊκές του υποχρεώσεις, τη φύση του έργου σας, τους τομείς εμπειρογνωμοσύνης και πολλούς άλλους παράγοντες. Εάν το πρώτο μέλος του διδακτικού προσωπικού κρίνει ότι δεν μπορεί να αναλάβει την εποπτεία σας, αναζητήστε άλλον/η.
- Όταν προσδιοριστεί ο/η κύριος/α επόπτης/τρια, αυτός/ή θα εξετάσει την πρόταση ενδελεχώς και θα κάνει προτάσεις για τελειοποίηση ή αναθεώρηση. Οι προτάσεις θα πρέπει να ενσωματωθούν στην πρόταση. Η διαδικασία είναι απαραίτητη και αναμενόμενη, συνιστά μια γόνιμη πνευματική αλληλεπίδραση και μπορεί να απαιτήσει αρκετές ανταλλαγές απόψεων. Αφού ο/η κύριος/α επόπτης/τρια αποδεχθεί προφορικά την πρόταση, πρέπει να προσδιοριστούν από την Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ ένας/μία δεύτερος/η και ένας τρίτος/η επόπτης/τρια που είναι πρόθυμοι να συμμετέχουν στην επίβλεψη. Θα εξετάσουν και αυτοί, επίσης, την πρόταση και ενδέχεται να έχουν κάποιες περαιτέρω προτάσεις για αλλαγές, οι οποίες θα πρέπει να ενσωματωθούν.

Όταν ολοκληρωθεί η «Πρόταση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας» και η σελίδα του τίτλου υπογραφεί από τους τρεις επιβλέποντες/ουσες επόπτες/τριες, πρέπει να υποβληθεί επίσημα στην επιτροπή για τελική έγκριση. Αντίγραφο της πρότασης πρέπει να δοθεί στη Γραμματεία για τα επίσημα αρχεία. Υπάρχουν κρίσιμες προθεσμίες που επιβάλλεται να τηρηθούν.

Μόλις εγκριθεί η πρότασή σας, θα πρέπει να υποβληθεί για έγκριση σε δύο επιτροπές. Πρώτον, από την Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας του Οργανισμού στον οποίο θα διεξαχθεί η έρευνα, και, δεύτερον, από την Επιτροπή Δεοντολογίας της

Έρευνας του Πανεπιστημίου Κρήτης. Αφού ληφθούν οι απαραίτητες εγκρίσεις ξεκινά η ερευνητική φάση της εργασίας.»

β. Αξιολόγηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας

Απαραίτητη προϋπόθεση για την εξέταση της Διπλωματικής Εργασίας από την Τριμελή Επιτροπή είναι η συμπλήρωση όλων των πιστωτικών μονάδων (ECTS) των μαθημάτων (παρουσία και επιτυχής επίδοση στις εξετάσεις).

Η Τριμελής Επιτροπή υποχρεούται να περατώσει το έργο της εξέτασης/αξιολόγησης του/της υποψηφίου/ας εντός 30 ημερών από την οριστική κατάθεση της Διπλωματικής Εργασίας. Με ευθύνη της Επιτροπής αυτής, μέσω του επιβλέποντα, γνωστοποιείται στη Γραμματεία του Προγράμματος η οριστική κατάθεση της Διπλωματικής Εργασίας, η προτεινόμενη ημερομηνία, ώρα, καθώς και ο τόπος υποστήριξής της, προκειμένου να αναρτηθεί σχετική ανακοίνωση/πρόσκληση. Στη συνέχεια, πραγματοποιείται η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της Διπλωματικής Εργασίας από τον/τη μεταπτυχιακό/ή φοιτητή/τρια με τη μορφή προφορικής εισήγησης ενώπιον ανοικτού ακροατηρίου.

Τα κριτήρια βάσει των οποίων θα αξιολογούνται οι Διπλωματικές Εργασίες αποτελούν:

- η πληρότητα και την ποιότητα του περιεχομένου της διπλωματικής εργασίας,
- το επίπεδο κατανόησης του θέματος και την αντιστοιχία με τις απαιτήσεις του,
- τη θέση της σε σχέση με τη διεθνή βιβλιογραφία,
- την επιτυχή δημόσια υποστήριξη και εξέταση.

Ειδικότερα, η ΜΔΕ θα πρέπει:

- να είναι βιβλιογραφικά τεκμηριωμένη και μεθοδολογικά ακριβής,
- να περιγράφει με σαφήνεια τους στόχους και τα ερευνητικά της ερωτήματα,
- να διακρίνεται από εκφραστική σαφήνεια και λογική δομή,
- να παράγει μεθοδολογικά ορθά ερευνητικά ευρήματα και συγκριτικά συμπεράσματα σε σχέση με εκείνα της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας,
- να είναι μια ενδιαφέρουσα μελέτη για την ακαδημαϊκή κοινότητα, με επιστημονικές προτάσεις χρήσιμες στον επαγγελματικό τομέα των κλινικών παρεμβάσεων στις εξαρτήσεις,

- να παράγει επιστημονική γνώση που θα δημοσιευθεί σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά ή/και θα παρουσιαστεί σε διεθνή και εθνικά επιστημονικά συνέδρια,
- να δημιουργήσει επιστημονικές και ερευνητικές προϋποθέσεις για περαιτέρω μελέτη και έρευνα επί του ειδικού θέματος που εξετάζεται.

8. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ, ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΤΟΥ Δ.Μ.Σ.

α. Βασικές προϋποθέσεις

Για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. απαιτείται:

- α) Η επιτυχής εξέταση στα προβλεπόμενα από το Πρόγραμμα μαθήματα σε συνδυασμό με τη συμμετοχή του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας στο σύνολο της εκπαιδευτικής δραστηριότητας του Προγράμματος,
- β) Η πραγματοποίηση ερευνητικής διπλωματικής εργασίας. Το αντικείμενο της εργασίας αυτής πρέπει να έχει πρωτότυπο ερευνητικό χαρακτήρα και τα αποτελέσματα να παρουσιάζονται υπό τη μορφή διατριβής χαρακτηριζόμενης ως «Διπλωματική Εργασία»,
- γ) Η ολοκλήρωση των απαιτούμενων ωρών (1500) πρακτικής άσκησης και
- δ) Ο σεβασμός και η τήρηση του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών, των αποφάσεων των οργάνων του Προγράμματος, του Π. Κ., καθώς και της ακαδημαϊκής δεοντολογίας

Κάθε μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια οφείλει να έχει περατώσει πλήρως και επιτυχώς τον κύκλο του Προγράμματος και να έχει αποκτήσει το Δ.Μ.Σ. σε 4 διδακτικά εξάμηνα ή το αργότερο μέχρι το τέλος του βου εξαμήνου από την πρώτη εγγραφή του στο Πρόγραμμα.

Η τελική βαθμολογία του Δ.Μ.Σ. θα προκύπτει από αλγόριθμο

[βαθμός πτυχίου: $\Sigma(\sigma.β) \times (\beta.μ.) / \Sigma(\sigma.β)$]

που θα συνεκτιμά: (1) τη βαθμολογία του συνόλου των μαθημάτων του Προγράμματος. $[\Sigma(\beta.μ)]$, (2) τη βαθμολογία της Διπλωματικής Εργασίας και (3) τις πιστωτικές μονάδες (ECTS) που αναλογούν σε κάθε επιμέρους βαθμό και καθορίζουν το συντελεστή βαρύτητας ($\sigma.β$).

Η βαθμολογία για το Δ.Μ.Σ. θα είναι περιγραφική και σε παρένθεση θα αναγράφεται η αριθμητική βαθμολογία του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων:

Άριστα (8,50 – 10,00)

Λίαν Καλώς (7 – 8,49)

Καλώς (6,00 – 6,99)

Προβιβάσιμος βαθμός στις εξετάσεις των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. και της Διπλωματικής Εργασίας ορίζεται ο μεγαλύτερος ή ίσος του έξι (6). Η απονομή του Δ.Μ.Σ. πραγματοποιείται σύμφωνα με το τελετουργικό που ακολουθεί το Τμήμα Ψυχολογίας και στο απονεμόμενο Δίπλωμα επισυνάπτεται παράρτημα διπλώματος για το οποίο ισχύουν τα οριζόμενα από τον Ν. 3374/2005.

β. Αναστολή Σπουδών- Διαγραφή

Παρέχεται η δυνατότητα αναστολής σπουδών από τη Συνέλευση του Τμήματος μόνο στην περίπτωση τεκμηριωμένου αιτήματος για ιδιαίτερα σοβαρούς λόγους. Επειδή το συγκεκριμένο Π.Μ.Σ. προκηρύσσεται ανά δύο έτη, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες που θα τους δοθεί αναστολή σπουδών στο πρώτο ή στο δεύτερο έτος φοίτησης θα συνεχίσουν τις σπουδές τους με την επόμενη ομάδα των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών που θα επιλεγθούν για τον επόμενο κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών. Επίσης, αν κάποιος/α μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια αδυνατεί να ολοκληρώσει την υποχρέωση της πρακτικής άσκησης μέσα στο προβλεπόμενο χρονικό πλαίσιο, δύναται να ζητήσει αναστολή για το ακαδημαϊκό έτος στο οποίο θα ξαναγίνει η πρακτική άσκηση με εποπτεία.

Σημειώνεται ότι κατά τη διάρκεια της αναστολής σπουδών αίρεται η φοιτητική ιδιότητα και αναστέλλονται όλα τα σχετικά δικαιώματα που προβλέπονται από το νόμο.

Διαγραφή μπορεί να επέλθει:

- α. κατόπιν αίτησης και υπεύθυνης δήλωσης του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας,

β. στην περίπτωση μη ολοκλήρωσης των σπουδών εντός των προβλεπόμενων χρονικών ορίων και βάσει των προϋποθέσεων που τίθενται από τον κανονισμό του Προγράμματος,

γ. στην περίπτωση σοβαρού παραπτώματος (για παράδειγμα, μη ακαδημαϊκή συμπεριφορά ή/και ηθική/δεοντολογικής στάση).

Σε κάθε περίπτωση, η διαγραφή πραγματοποιείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και εκδίδεται πιστοποιητικό διαγραφής καθώς και πιστοποιητικό παρακολούθησης των μαθημάτων στα οποία ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια έχει εξεταστεί επιτυχώς.

γ. Χορήγηση Υποτροφιών Αριστείας

Εφόσον υπάρχει η οικονομική δυνατότητα, το Π.Μ.Σ. θα χορηγεί υποτροφίες επίδοσης στους/στις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες του Προγράμματος, απόχορηγίες ή προκηρύξεις υποτροφιών από τον Ειδικό Λογαριασμό, το Πανεπιστήμιο Κρήτης ή το Π.Μ.Σ. Οι αποφάσεις λαμβάνονται από τη Συνέλευση Τμήματος κατά περίπτωση και για τη χορήγηση των υποτροφιών αυτών απαιτείται:

Ο μέσος όρος επίδοσης στα μαθήματα του Προγράμματος να είναι τουλάχιστον 8,00.

Σε περιπτώσεις ισοβαμίας (απόκλιση έως 0,09) θα συνεκτιμώνται:

α) Η προσφορά στις ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος.

β) Εργασίες δημοσιευμένες σε επιστημονικά περιοδικά.

γ) Κοινωνικά κριτήρια, όπως για παράδειγμα, οικογενειακή και οικονομική κατάσταση κ.λπ.

Εφόσον υπάρχει η οικονομική δυνατότητα, το Π.Μ.Σ. θα χορηγεί υποτροφίες εισαγωγής σε μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες με κριτήριο τη σειρά εισαγωγής τους μετά από απόφαση της Σ.Ε.

Σκοπός των υποτροφιών είναι η επιβράβευση των καλύτερων φοιτητών/τριών, η οποία προβλέπεται να δημιουργήσει κίνητρα ανταγωνισμού που θα συμβάλουν

σημαντικά στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος με τη συνεχή διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών.

δ. Ακαδημαϊκή Ηθική και Δεοντολογία

Η αντιγραφή και η λογοκλοπή θεωρούνται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Καταθέτοντας οποιαδήποτε εργασία (εργασία εξαμηνιαίου μαθήματος, μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία), ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια υποχρεούται να καταθέσει υπεύθυνη δήλωση ότι δεν έχει προβεί σε αντιγραφή ή λογοκλοπή, κατά τα οριζόμενα στον οδηγό του Τμήματος Ψυχολογίας για την αντιγραφή και λογοκλοπή.

Στις περιπτώσεις όπου διδάσκων/ουσα εντοπίσει σε εργασία αντιγραφή ή λογοκλοπή, επιλαμβάνεται η Συντονιστική Επιτροπή και αν χρειαστεί στη συνέχεια η Συνέλευση του Τμήματος Ψυχολογίας μετά από εισήγηση του Δ/ντή/τριας (σύμφωνα με το άρθρο 82 του Ν. 4957/2022, και βάσει του Κώδικα Δεοντολογίας και Καλής Πρακτικής του Πανεπιστημίου Κρήτης –

https://www.uoc.gr/files/items/6/6116/kodikas_deontologias_kai_kalis_praktikis_toy_panepistimioy_kritis_5.7.21.pdf).

Η Συνέλευση Τμήματος είναι υπεύθυνη για την τελική εκτίμηση και λήψη αποφάσεων. Η Συνέλευση Τμήματος δύναται σε τέτοιες περιπτώσεις να αποφασίσει ακόμα και τη διαγραφή του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας. Οποιοδήποτε άλλο παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής και επαγγελματικής δεοντολογίας (για παράδειγμα, κατά την πραγματοποίηση της Πρακτικής Άσκησης) παραπέμπεται επίσης στη Συντονιστική Επιτροπή και αν χρειαστεί στη Συνέλευση Τμήματος και κάθε άλλο αρμόδιο όργανο.

9. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

	Τηλέφωνο	E-mail	Γραφείο
Μέλη Δ.Ε.Π.			
Καθηγητές			
Γιοβαζολιάς Θεόδωρος	28310-77520	giovazot@uoc.gr	A5.007
Καραδήμας Ευάγγελος	28310-77532	karademas@uoc.gr	A1.105
Παναγής Γεώργιος	28310-77544	panagis@uoc.gr	A1.101
Τριλίβα Σοφία	28310-77542	triliva@uoc.gr	A1.102
Αναπληρωτές Καθηγητές			
Καστελλάκης Ανδρέας	28310-77540	kastellakis@uoc.gr	A1.104
Τζανάκης Εμμανουήλ	28310-77534	tzanakism@uoc.gr	A1.007
Επίκουροι Καθηγητές			
Ζαμπετάκης Λεωνίδα	28310-77517	zampetakis.leonidas@uoc.gr	A5.005
Κούτρα Αικατερίνη	28310-77545	kkoutra@uoc.gr	A1.108
Ε.ΔΙ.Π.			
Σπανάκης Παναγιώτης	28310-77527	p.spanakis@uoc.gr	A1-112
Κανδύλης Γεώργιος	28310-77539	gkandyliis@uoc.gr	A1.113
Διοικητικό Προσωπικό			
Γεωργία Κουκουράκη	28310-77543	gkoukouraki@uoc.gr	A1.007
Χατζηγιάννη Μαρία	28310-77579	m.chatzianni@uoc.gr	A1.008
Βανταράκης Βαγγέλης	28310-77577	v.vadarakis@uoc.gr	A1.008

Γενικά στοιχεία επικοινωνίας

Ταχυδρομική Διεύθυνση:

Τμήμα Ψυχολογίας,
Σχολή Κοινωνικών Επιστημών,
Πανεπιστήμιο Κρήτης,
Πανεπιστημιούπολη Γάλλου,
Τ.Κ. 741 50 Ρέθυμνο, Ελλάδα

Γραμματεία Τμήματος:

Τηλ.: +30 28310 77579/ 77577/ 77543
E-mail: psychology_registry@uoc.gr

Ιστοσελίδα του Τμήματος:

<https://www.psychology.uoc.gr>

Ιστοσελίδα Π.Μ.Σ.

<https://addictions.psychology.soc.uoc.gr/>